



***Triglavski narodni park***

TRIGLAV NATIONAL PARK

4260 BLED, Ljubljanska 27, SLOVENIJA

POROČILO O DELU  
JAVNEGA ZAVODA  
TRIGLAVSKI NARODNI PARK



ZA LETO 2007

Bled, februar 2008

## KAZALO

<b>1</b>	<b>UVOD</b> .....	<b>4</b>
<b>2</b>	<b>PRAVNE PODLAGE</b> .....	<b>7</b>
2.1	ZAKON O TRIGLAVSKEM NARODNEM PARKU.....	7
2.1.1	Predlog Zakona o Triglavskem narodnem parku (ZTNP-1).....	7
2.2	ZAKON O OHRANJANJU NARAVE.....	8
2.3	DRUGI POMEMBNEJŠI PREDPISI REPUBLIKE SLOVENIJE.....	9
2.4	PRAVO EVROPSKE UNIJE.....	10
2.5	MEDNARODNE KONVENCIJE.....	10
<b>3</b>	<b>IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE</b> .....	<b>12</b>
3.1	NAČRTOVANJE, UPRAVLJANJE IN RAZVOJ PARKA.....	12
3.1.1	Načrt upravljanja.....	12
3.1.2	Sodelovanje z drugimi upravljavskimi organizacijami, izdaja mnenj.....	13
3.1.3	Parkovna infrastruktura.....	13
3.2	UREJANJE PROSTORA.....	14
3.2.1	Mnenja, smernice, predhodna mnenja in dopolnitve k načrtovanim gradnjam.....	14
3.2.2	Drugo.....	15
3.3	IZVAJANJE NADZORA NA PODROČJU NEDOVOLJENIH GRADENJ.....	15
3.4	VARSTVO KULTURNE DEDIŠČINE.....	16
3.5	PODATKI O NARAVI IN ČLOVEKOVIH VPLIVIH.....	16
3.6	KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN RAZVOJ PODEŽELJA.....	17
3.7	IZOBRAŽEVANJE IN NARAVOVARSTVENA VZGOJA.....	18
3.8	NARAVOVARSTVENI NADZOR.....	19
3.8.1	Odločanje v prekrškovnem postopku.....	20
3.9	VARSTVO IN UPRAVLJANJE S PROSTO ŽIVEČIMI ŽIVALMI.....	21
3.9.1	Realizacija lovskega upravljanja.....	22
3.9.2	Škode od divjadi.....	24
3.9.3	Biomeliorativni, biotehniški ukrepi, lovski objekti.....	25
3.10	ODNOSI Z JAVNOSTMI, ZALOŽNIŠTVO, INFORMIRANJE.....	25
3.10.1	Odnosi z javnostmi.....	25
3.10.2	Založništvo.....	26
3.10.3	Informacijsko središče TNP Dom Trenta.....	26
3.10.4	Informacijsko središče Triglavska roža na Bledu.....	28
3.10.5	Informacijska točka Pocarjeva domačija v Zgornji Radovni.....	29
3.11	SODELOVANJE Z LOKALNIMI SKUPNOSTMI IN DRUGIMI INSTITUCIJAMI.....	30
3.11.1	Sodelovanje z lokalnimi skupnostmi.....	31
3.11.2	Sodelovanje z MOP in organi v njegovi sestavi.....	31
3.11.3	Sodelovanje z javnimi zavodi in drugimi institucijami s področja dela.....	31
3.11.4	Sodelovanje z drugimi ministrstvi in sodelovanje z upravnimi enotami.....	31
3.11.5	Sodelovanje z lokalnimi turističnimi organizacijami v okviru Skupnosti Julijske Alpe, lokalnimi turističnimi agencijami in regionalnimi razvojnimi agencijami.....	32
3.11.6	Drugo sodelovanje.....	32
3.12	POMEMBNEJŠI DOGODKI V LETU 2007.....	32
<b>4</b>	<b>DRUGE DEJAVNOSTI</b> .....	<b>34</b>
4.1	PROJEKTI.....	34
4.1.1	Projekt Alpencom.....	34

4.1.2	Projekt AV.IS (Informacijski sistem za obiskovalce o naravnih nevarnostih) ..	35
4.1.3	Projekt ERA .....	36
4.1.4	Projekt Palpis .....	36
4.1.5	Program ohranjanja biotske in krajinske pestrosti (Monako) .....	38
<b>4.2</b>	<b>MEDNARODNO SODELOVANJE .....</b>	<b>38</b>
4.2.1	Predsedovanje Slovenije EU .....	38
4.2.2	Svet Evrope .....	39
4.2.3	IUCN .....	39
4.2.4	Mreža zavarovanih območij .....	39
4.2.5	Program UNESCO MAB .....	39
4.2.6	Federacija EUROPARC .....	40
4.2.7	Drugo .....	40
<b>5</b>	<b>POSLOVANJE .....</b>	<b>42</b>
5.1	FINANČNE ZADEVE .....	42
5.2	KADROVSKE ZADEVE .....	42
5.2.1	Izobraževanje in usposabljanje delavcev TNP .....	43
5.2.2	Analiza kadrovanja in kadrovska politika .....	43
5.3	PRAVNE ZADEVE .....	44
5.4	TRŽENJE IN PROMOCIJA .....	44
5.5	TEHNIČNO VZDRŽEVANJE IN UPRAVLJANJE Z NEPREMIČNINAMI .....	45
5.6	INFORMATIKA .....	46
5.7	VARSTVO PRI DELU .....	49
<b>6</b>	<b>SKLEP .....</b>	<b>50</b>
<b>7</b>	<b>PRILOGE .....</b>	<b>52</b>
7.1	PRILOGA 1: ČLANI SVETA JAVNEGA ZAVODA TRIGLAVSKI NARODNI PARK .....	52
7.2	PRILOGA 2: UPRAVA TNP .....	53
7.3	PRILOGA 3: BIBLIOGRAFIJA .....	55
7.4	PRILOGA 4: SEZNAM PRISPEVKOV NA DOMAČIH IN MEDNARODNIH STROKOVNIH SREČANJIH .....	58
<b>8</b>	<b>VIRI .....</b>	<b>60</b>

## 1 UVOD

Javni zavod Triglavski narodni park (v nadaljevanju: TNP) opravlja dejavnosti upravljavca edinega slovenskega narodnega parka in izvaja poleg upravljaljskih tudi strokovne, razvojne, raziskovalne, nadzorne in tehniške naloge. Osnovno poslanstvo zavoda je ohranjanje in varstvo naravnih vrednot, krajinskih posebnosti in kulturne dediščine v narodnem parku, ozaveščanje in informiranje javnosti o parku, urejanje in opremljanje parka za obiskovalce ter sodelovanje s prebivalci parka na različnih razvojnih področjih.

Območje Triglavskega narodnega parka je:

- raznolik **naravni prostor**; stičišče dveh velikih klimatskih območij – sredozemskega in kontinentalnega. Narava, njene danosti ter pojavne oblike so temelj vseh razmišljanj o prostoru Julijskih Alp. Narava je os in osnova obstoja Triglavskega narodnega parka, spoštovanje njenih zakonov in krogotokov mora biti vodilo vsakemu ravnanju;
- izjemen **kulturni prostor**; stičišče treh velikih kultur – slovanske, germanske in romanske, ki govori o sobivanju ljudi, njihovem razumevanju sveta skozi glasbo, jezik, verovanja, pripovedništvo, arhitekturo, načine gospodarjenja. To je dediščina, ki navdihuje modernega človeka, ko išče odgovore na najgloblja vprašanja bivanja in ustvarjanja;
- pomemben **življenjski in gospodarski prostor** – s preudarno rabo naravnih in kulturnih danosti so prebivalci in prebivalke skozi stoletja razvili visoko kulturo gospodarjenja in preživetja v Alpah, s svojim delom in življenjem so prostor zaznamovali v gospodarskem smislu - to je danes osnova za moderna delovna mesta v turizmu, obrti, kmetijstvu, gozdarstvu, industriji in naravovarstvu;
- **prostor za sprostitve duše in telesa**: obiskovalcem in obiskovalkam s svojo raznolikostjo nudi številne možnosti za oddih, rekreacijo in duhovno sprostitvev.

TNP se na različne načine vključuje v prizadevanja, da bi pravilno razumeli in upravljali prostor Triglavskega narodnega parka ter hkrati tudi skrbeli in podpirali razvojna prizadevanja, ki bodo ustanovam in krajem pod Triglavom prinesla evropski ugled, javnemu zavodu pa položaj vodilne avtoritete pri iskanju strokovnih rešitev za ohranjanje narave in premišljene rabe naravnih virov ter mesto koordinatorja razvojnih prizadevanj na območju Julijskih Alp.

Poslanstvo TNP je celostno upravljanje z zavarovanim območjem Triglavskega narodnega parka. Tako, celostno upravljanje pa zajema predvsem naslednja področja:

### **VARSTVO NARAVE TER OHRANJANJE KULTURNE KRAJINE IN KULTURNE DEDIŠČINE**

Izjemnost Triglavskega narodnega parka je v tem, da takega števila in pestrosti vseh naravnih in kulturnih vrednot nikjer drugje v Evropi ne najdemo na tako enotno zaokroženem prostoru kot so Julijske Alp v Sloveniji, te pa so praktično v celoti zavarovane kot Triglavski narodni park. Izrazita vrednost in »primerjalna prednost« je izjemen preplet različnih tipov krajine, celovitost pojavljanja kraških fenomenov, število in raznovrstnost habitatov, razširjenost naravnih vrednot glede na nadmorsko višino in lego v prostoru TNP ter bogastvo flore in favne. Na osnovi teh razlogov je ugotovljeno, da je Triglavski narodni park v evropskem merilu izjemen park.

Osnovni cilj in namen ustanovitve Triglavskega narodnega parka je torej ohranitev izjemnih naravnih vrednot, varovanje rastlinskega in živalskega sveta, ekosistemov ter značilnosti nežive narave.

Kulturno krajino v narodnem parku sestavljajo izkrčene pašne planine s pastirskimi stavbami, nadelane skromne obdelovalne površine v dolinah in na prisojnih ledeniško rečnih terasah, razpršena poselitvena jedra, značilno ljudsko stavbarstvo, pogojeno z naravnimi danostmi ter lesom in kamnom kot gradivoma, posestna struktura z drobno parcelacijo, poljska delitev, prilagojena reliefni izoblikovanosti prostora, grajene prvine in ureditve v odprtem prostoru ter vegetacijski členi.

### **SKRB ZA USTREZEN RAZVOJ V PARKU**

TNP si prizadeva za skladen in trajnosten razvoj območja in gospodarskih panog v njem, predvsem kmetijstva, gozdarstva in turizma ter za zagotavljanje ustreznih materialnih in drugih pogojev za življenje in delo lokalnega prebivalstva.

### **OMOGOČANJE DOŽIVLJANJA PARKA**

Le ohranjene vrednote bodo nam in prihodnjim generacijam omogočale duhovno bogatitev in sprostitvev. TNP obiskovalcem ponuja doživljanje parka na različne načine: usmerjanje (info središča in točke, info table, parkovne poti), vodeni izleti, različne delavnice v naravi, ustvarjalne delavnice in različni izobraževalni programi. Primerne oblike rekreacije so tiste, ki so v skladu s temeljnim namenom narodnega parka.

### **RAZISKOVANJE**

Raziskovalno delo parka na različnih področjih poteka v okviru rednega in projektnege dela. Pridobljeni podatki, rezultati in zaključki služijo za pripravo strokovnih podlag in predstavljajo usmeritve za nadaljnje delo.

### **VZGOJNO IN IZOBRAŽEVALNO DELO**

Vzgoja, izobraževanje in ozaveščanje imajo pomembno vlogo pri razumevanju in posledično spoštovanju vloge, pomena in poslanstva parka. Aktivnosti parka na tem področju so: priprava publikacij, razstav, načrtovano komuniciranje z javnostmi, oblikovanje in izvajanje različnih izobraževalnih programov za vse starostne skupine, predvsem pa za mlade, akcije ozaveščanja idr.

### **SVETOVANJE**

Svetovanje je ključno orodje za doseganje namenov in ciljev zavarovanja, saj je preko tega inštrumenta možno usmerjati tako razvojna prizadevanja lokalnih skupnosti, kot tudi želje in prizadevanja posameznih investitorjev. Posebno pomembno je svetovanje v zgodnjih fazah načrtovanja določenih odločitev ter pomoč in spremljanje teh projektov tudi v času izvedbe.

### **UPRAVLJANJE**

Poslanstvo Triglavskega narodnega parka je zagotavljati strokovno in izvajalsko podporo odločitvam o varovanju narave in razvoju ter odpirati prostor za dialog med različnimi interesi in dejavnostmi v zavarovanem območju. Primerno upravljanje omogoča uresničevanje ciljev parka in predstavlja vzor za upravljanje in primerno ravnanje tako v drugih zavarovanih območjih kot tudi zunaj njih. Pomemben del nalog je tudi sodelovanje pri pripravi novega

predloga zakona o Triglavskem narodnem parku in priprava strokovnih podlag za načrt upravljanja parka.

V preteklem letu je TNP izvajal javno službo in javna pooblastila v skladu z Zakonom o Triglavskem narodnem parku (ZTNP) in Zakonom o ohranjanju narave (ZON) ter opravljal druge dejavnosti v okviru svojih pristojnosti in delovnega področja. Še posebno pozornost je TNP namenil pripravi strokovnih podlag za pripravo predloga novega Zakona o Triglavskem narodnem parku (ZTNP-1) in pripravi strokovnih podlag za sprejem načrta upravljanja.

V tem poročilu želimo prikazati opravljeno delo po vsebinskih področjih javne službe in javnih pooblastil, kar opravljamo v skladu z ZTNP in ZON. V poročilu pri vsakem vsebinskem sklopu tudi navajamo, katera od organizacijskih enot (služba, oddelek) vodi izvajanje določene naloge javne službe oziroma javnega pooblastila. Pri izvajanju nalog sodelujejo tudi druge organizacijske enote, na področjih, kjer je njihov prispevek posebno pomemben, jih tudi posebej navajamo. Posebej navajamo naloge, ki sodijo na področje izvajanja drugih dejavnosti (projekti ipd.), v posebnem poglavju pa obravnavamo dejavnosti, povezane s poslovanjem javnega zavoda.

## 2 PRAVNE PODLAGE

V okviru tega poglavja navajamo pomembnejše slovenske in mednarodne predpise, ki opredeljujejo naše področje dela oziroma se z njim povezujejo.

### 2.1 *Zakon o Triglavskem narodnem parku*

Zakon o Triglavskem narodnem parku, sprejet leta 1981 (Uradni list SRS, št. 17/81 s spr.; v nadaljnjem besedilu: ZTNP), ki po svoji pravni naravi predstavlja akt o razglasitvi naravne znamenitosti, je razglasil Triglavski narodni park za naravno znamenitost z namenom, da bi se ohranile izjemne naravne in kulturne vrednote, zavarovalo avtohtono rastlinstvo in živalstvo ter naravni ekosistemi. Hkrati pa je bil namen ZTNP ljudem na tem območju omogočiti razvoj kmetijstva in gozdarstva, ki naj bi bil usklajen z naravnimi danostmi in vrednotami ter omogočiti prebivalcem in drugim obiskovalcem parka uživanje naravnih in kulturnih vrednot ter rekreacijo v naravi.

#### 2.1.1 Predlog Zakona o Triglavskem narodnem parku (ZTNP-1)

V preteklem letu je bilo veliko dela vloženega v pripravo predloga novega Zakona o Triglavskem narodnem parku (ZTNP-1). V strokovni skupini za pripravo zakona je kot imenovana članica sodelovala direktorica TNP dr. Marija Markeš. Strokovne službe javnega zavoda so ves čas aktivno sodelovali pri pripravi zakona tako s pripravo posameznih strokovnih podlag kot osnove za delo Strokovne komisije za pripravo kot kasneje pri presojanju posameznih predlogov ter pri iskanju strokovnih rešitev za posamezne probleme, ki jih je želel rešiti predlog zakona.

Strokovna komisija za pripravo novega Zakona o TNP, ki jo je v januarju 2006 ustanovil minister Podobnik, se je v dveh letih njenega delovanja sestala na 17-ih sejah. Prvo obdobje delovanja pomeni leto 2006, ko je komisija prišla pri svojem delu do pregleda izhodišč in njihove potrditve 11. seji, 19. decembra 2006. Hkrati je bilo na seji dogovorjeno, da prve teze za osnutek zakona pripravi ožja delovna skupina, ki jo določi minister. Minister je potrdil predlog, da so člani ožje delovne skupine predstavniki MOP (Mladen Berginc, mag. Jelka Kremesec Jevšenak, Alma Vičar) in direktorica javnega zavoda TNP dr. Marija Markeš.

Ožja delovna skupina je takoj v januarju 2007 pristopila k delu in pripravila prve teze osnutka ZTNP, ki so bile predstavljene na 12. seji, 28. marca 2007. Delo v tem drugem obdobju lahko označimo kot obravnavo predstavljenih tez, prispelih pripomb, pa vse do oblikovanja osnutka Zakona o TNP.

Po prvi predstavitvi osnutka marca 2007 na 12. seji Strokovne komisije za ZTNP, so vsi člani komisije, pa tudi drugi posredovali pripombe - prispеле so s strani 27-ih različnih predlagateljev. Zato so bile naslednje seje komisije (štiri) namenjene pregledu in obravnavi prispelih pripomb, in sicer v aprilu, maju, juniju in juliju. Na 14. seji je bila točka dnevnega

reda udi gozdarstvo, lov in ribištvo in na tej seji je tudi LZS predstavila svoje poglede in zahteve na predlagane teze zakona o TNP. Na 16. seji Strokovne komisije, 4. julija 2007 so člani komisije razpravljali o odprtih vprašanjih v zvezi s conacijo, razvojnimi usmeritvami in sistemom upravljanja. V okviru razprave so bila še dopolnjena izhodišča za oblikovanje predloga Zakona o TNP.

S sklepom komisije je ožja delovna skupina dobila mandat, da nadaljuje z delom pri obravnavi pripomb in oblikovanju osnutka zakona; pri čemer naj ji po potrebi pomagajo in sodelujejo ostali člani komisije, kadar je to za razjasnitev situacije potrebno. Za določitev meja pa naj se organizirajo posamezni sestanki na terenu, pod okriljem Zavoda TNP.

Ves ta čas, od julija 2007 do konca leta je ožja delovna skupina intenzivno delala, organiziranih in izvedenih je bila cela vrsta usklajevalnih sestankov na terenu, izvajala so se obsežna strokovna preverjanja predlaganih rešitev, člani ožje delovne skupine so se redno sestajali in delali na besedilu členov. Dolgotrajnost njegove priprave je tako predvsem posledica zahtevnosti priprave zakona in obilice, tudi diametralno nasprotnih pripomb.

Postopek priprave zakona se v tem času sploh ni ustavil, nasprotno, v okviru ožje delovne skupine je bilo delo zelo intenzivno, saj je bila osnovna želja osnutek zakona čim širše uskladiti na strokovnih podlagah. Usklajevanja so potekala z občinskimi predstavniki in predstavniki krajevnih in agrarnih skupnosti v Bohinju in Trenti, z Ministrstvom za kulturo, Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, župani, posameznimi člani komisije – g. Klavora in predstavnikoma Koalicija NVO (Keršič Svetel, Stritih), Zavodom RS za varstvo narave (ožja zavarovana območja), vrsta sestankov z mag. Nared (finančne rešitve - pridobivanje sredstev in predlagano vzpostavitev proračunskega sklada za upravljanje TNP). Na podlagi zgoraj navedenega je bil konec decembra pripravljen Osnutek zakona o TNP, ki je bil pripravljen za obravnavo na Strokovni komisiji.

## **2.2 Zakon o ohranjanju narave**

Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 56/99 s spr.; v nadaljevanju: ZON) je vzpostavil sistem ohranjanja narave, ki v celovitem sistemu varstva okolja predstavlja realizacijo ustavne določbe o tem, da država in samoupravne lokalne skupnosti skrbijo za ohranjanje naravne dediščine v Sloveniji (73. člen Ustave RS). V sistemu ohranjanja narave sta dve temeljni področji, in sicer so to naravne vrednote in biotska raznovrstnost. Obe področji sta tudi predmet mednarodnega varstva skladno z ratificiranimi mednarodnimi konvencijami, biotska raznovrstnost pa je tudi predmet intenzivnega varovanja v pravu Evropske unije kot evropska naravna dediščina. ZON je določil način prepoznavanja predmetov varstva, pri čemer so to naravne vrednote, ogrožene prosto živeče rastlinske in živalske vrste, njihov genski material in njihovi habitati ter habitatni tipi. V sistemu ohranjanja narave je ZON uredil vrsto instrumentov – ukrepov varstva narave, ki so namenjeni varstvu in ohranitvi določenih predmetov varstva, med katerimi so najpomembnejša zavarovanja, ko se z aktom o zavarovanju lahko tudi ustanovi zavarovano območje. Ukrep zavarovanja je najpomembnejši ukrep zaradi tega, ker se zaradi ugotovljenih

kakovosti nekega območja varovanje teh kvalitiet opredeli kot javni interes, ki ima absolutno prednost pred drugimi tudi legitimnimi interesi javnega ali zasebnega značaja.

Narodni park je edina kategorija zavarovanega območja, kjer je akt o ustanovitvi zakon. Tako določa ZON v 69. členu, da je narodni park veliko območje s številnimi naravnimi vrednotami ter z veliko biotsko raznovrstnostjo. V pretežnem delu narodnega parka je prisotna prvobitna narava z ohranjenimi ekosistemi in naravnimi procesi, v manjšem delu narodnega parka so lahko tudi območja večjega človekovega vpliva, ki pa je z naravo skladno povezan. Določeno je tudi, da se namen zavarovanja, razvojne usmeritve, varstveni režimi, upravljavec in drugo določijo z zakonom.

### **2.3 Drugi pomembnejši predpisi Republike Slovenije**

Delovanje TNP ima podlago tudi v Ustavi Republike Slovenije in vrsti drugih zakonskih in podzakonskih predpisov s tega področja. V nadaljevanju je naštetih nekaj pomembnejših predpisov Republike Slovenije.

- Ustava Republike Slovenije (Ur. l. RS, št. 33/91 s spr.)
- Zakon o divjadi in lovstvu (Ur. l. RS, št. 16/04 s spr.)
- Zakon o gozdovih (Ur. l. RS, št. 30/93 s spr.)
- Zakon o graditvi objektov (Ur. l. RS, št. 110/02 s spr.)
- Zakon o kmetijstvu (Ur. l. RS, št. 54/00 s spr.)
- Zakon o kmetijskih zemljiščih (Ur. l. RS št. 59/96 s spr.)
- Zakon o prostorskem načrtovanju (Ur. l. RS, št. 33/07)
- Zakon o urejanju prostora (Ur. l. RS, št. 110/02 s spr.)
- Zakon o varstvu kulturne dediščine (Ur. l. RS, št. 7/99 s spr.)
- Zakon o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 41/04 s spr.)
- Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Ur. l. RS, št. 64/94 s spr.)
- Zakon o vodah (Ur. l. RS, št. 67/02 s spr.)
- Uredba o ekološko pomembnih območjih (Ur. l. RS, št. 48/04)
- Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Ur. l. RS, št. 49/04 s spr.)
- Uredba o prepovedi vožnje z vozili v naravnem okolju (Ur. l. RS, št. 16/95 s spr.)
- Uredba o varstvu samoniklih gliv (Ur. l. RS, št. 57/98 s spr.)
- Uredba o vrstah posegov v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Ur. l. RS, št. 78/06 s spr.)
- Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Ur. l. RS, št. 111/04 s spr.)
- Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Ur. l. RS, št. 130/04 s spr.)
- Pravilnik o vrstah zahtevnih, manj zahtevnih in enostavnih objektov, o pogojih za gradnjo enostavnih objektov brez gradbenega dovoljenja in o vrstah del, ki so v zvezi z objekti in pripadajočimi zemljišči (Ur. l. RS, št. 114/03 s spr.)

## 2.4 Pravo Evropske unije

Pravo Evropske unije ne ureja zavarovanih območij in je to področje urejanja v celoti prepuščeno državam članicam. Varstvo narave je v Evropski uniji izjemno pomembno, udejanja pa se v segmentu ohranjanja biotske raznovrstnosti z ohranjanjem evropsko pomembnih rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in evropsko pomembnih habitatnih tipov ter vseh vrst ptic, kakor tudi zlasti z ureditvijo trgovine z ogroženimi rastlinskimi in živalskimi vrstami. Med najpomembnejše ukrepe se nedvomno uvršča vzpostavitev Evropskega ekološkega omrežja območij Natura 2000, katerega namen je vzpostavitev med seboj povezanih omrežij habitatov evropsko pomembnih vrst in habitatnih tipov. Pravo Evropske unije je v slovenski pravni red v celoti preneseno z ZON in na njegovi podlagi sprejetih predpisov.

## 2.5 Mednarodne konvencije

Ustava Republike Slovenije določa, da morajo biti zakoni in drugi predpisi v skladu s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava in z veljavnimi mednarodnimi pogodbami, ki jih je ratificiral Državni zbor in obvezujejo Slovenijo. S tem je vzpostavljena takšna notranja hierarhija pravnih aktov v slovenskem pravnem redu, da so splošno veljavna načela mednarodnega prava in ratificirane mednarodne konvencije hierarhično nad zakoni in drugimi predpisi in morajo biti le-ti z njimi v skladu.

Ustava RS tudi določa, da se ratificirane in objavljene mednarodne pogodbe uporabljajo neposredno. Slovenija je ratificirala že vse pomembnejše mednarodne pogodbe, ki se nanašajo na varstvo narave. Tako so postale del slovenskega pravnega reda. Prevladujoča značilnost mednarodnih pogodb je, da običajno niso neposredno uporabljive, temveč jih je treba vključiti v pravni red države, ki je mednarodno pogodbo ratificirala. Z ZON so bile v slovenski pravni red vključene vsebine ratificiranih mednarodnih pogodb, pri čemer gre pri nekaterih za ureditev materije v zakonu samem, oziroma so temu namenjeni izvedbeni podzakonski akti.

Najpomembnejše ratificirane mednarodne pogodbe, ki urejajo varstvo narave in določajo temeljna naravovarstvena načela, so:

- Konvencija o močvirjih, ki imajo mednarodni pomen, zlasti kot prebivališča močvirskih ptic - Ramsarska konvencija (Ramsar, 1971) - notifikacija 1992 (Ur. l. RS, št. 15/92)
- Konvencija o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine - Konvencija o svetovni dediščini (Pariz, 1972) - notifikacija 1992 (Ur. l. RS, št. 15/92)
- Konvencija o mednarodni trgovini z ogroženimi prostoživečimi rastlinskimi in živalskimi vrstami - Washingtonska konvencija ali CITES (Washington, 1973) – ratificirana 1999 (Ur. l. RS – MP, št. 31/99 – Ur. l. RS, št. 110/99)
- Konvencija o varstvu selitvenih vrst prosto živečih živali - Bonnska konvencija (CMS) (Bonn, 1979) – ratificirana 1998 (Ur. l. RS – MP, št. 18/98 – Ur. l. RS, št. 72/98); v okviru konvencije so bili sprejeti naslednji sporazumi:
  - Sporazum o ohranjanju afriško-evrazijskih selitvenih vodnih ptic (Ur. l. RS – MP, št. 16/03 - Ur. l. RS, št. 66/03),

- Sporazum o ohranjanju netopirjev v Evropi (Ur. l. RS – MP, št. 22/03 – Ur. l. RS, št. 102/03),
- Sporazum o ohranjanju kitov in delfinov Črnega morja, Sredozemskega morja in atlantskega območja ob njem (Ur. l. RS – MP, št. 16/06 – Ur. l. RS, št. 82/06)
- Sporazum o mednarodnem programu za ohranjanje delfinov (Ur. l. RS – MP, št. 20/06 – Ur. l. RS, št. 114/06)
- Konvencija o biološki raznovrstnosti (CBD) (Rio de Janeiro, 1992) – ratificirana 1996 (Ur. l. RS – MP, št. 7/96 – Ur. l. RS, št. 30/96)
- Konvencija o varstvu prosto živečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njihovih naravnih življenjskih prostorov - Bernska konvencija (Bern, 1979) – ratificirana 1999 (Ur. l. RS – MP, št. 17/99 – Ur. l. RS, št. 55/99)
- Konvencija o varstvu Alp - Alpska konvencija (Salzburg, 1991) - ratificirana 1995 (Ur. l. RS – MP, št. 5/95 – Ur. l. RS, št. 19/95) in Protokoli o izvajanju Alpske konvencije (Ur. l. RS – MP, št. 28/03 – Ur. l. RS, št. 123/03)
- Konvencija o varstvu Sredozemskega morja pred onesnaženjem (Barcelona, 1976) notifikacija 1993 (Ur. l. RS – MP, št. 13/93 – Ur. l. RS, št. 44/93) in Protokol o posebej zavarovanih območjih in biološki raznovrstnosti Sredozemskega morja (Ženeva, 1982) (Ur. l. RS – MP, št. 26/02 – Ur. l. RS, št. 102/02)
- Okvirna konvencija Združenih narodov o spremembi podnebja (Ur. l. RS – MP, št. 13/95 – Ur. l. RS, št. 59/95) in Kjotski protokol k Okvirni konvenciji ZN o spremembi podnebja (Ur. l. RS – MP, št. 17/02 – Ur. l. RS, št. 60/02)
- Evropska konvencija o krajini – ratificirana 2003 (Ur. l. RS – MP, št. 19/03 – Ur. l. RS, št. 74/03)
- Konvencija o ureditvi kitolova in protokol k mednarodni konvenciji o ureditvi kitolova (Ur. l. RS – MP, št. 15/06 – Ur. l. RS, št. 73/06)

Večina konvencij se nanaša na varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst ter njihovih habitatov. Med te se uvrščajo poleg Konvencije o biotski raznovrstnosti še Ramsarska, Bernska, Bonska in Washingtonska ter Barcelonska konvencija oziroma njen protokol o posebej zavarovanih območjih in biotski raznovrstnosti v Sredozemlju. Posredno ima enak učinek tudi Alpska konvencija, ki pa je zelo načelna in splošna. Bolj konkretni so njeni izvedbeni akti, protokoli za posamezna področja. Konvencija o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine ureja tradicionalno varstvo narave kot varstvo izbranih vrednih delov narave – naravne dediščine.

## 3 IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE

### 3.1 Načrtovanje, upravljanje in razvoj parka

*Vodi: služba za načrtovanje, upravljanje in razvoj parka, sodeluje služba za posege v prostor*

Naloge s tega področja so razdeljene v tri sklope:

- strokovne naloge in priprave varstvenih ureditev za potrebe strokovnih podlag za načrt upravljanja in usmeritve za različne dejavnosti na območju parka;
- sodelovanje z ostalimi institucijami in organizacijami, ki imajo na območja parka različne upravljaljske pristojnosti in interese (občine, krajevne skupnosti, lokalne turistične organizacije, planinska zveza in posamezna društva ...);
- upravljanje oziroma urejanje narodnega parka za namene predstavljanja, informiranja, izobraževanja, usmerjanja, vodenja ter obiskovanja.

#### 3.1.2 Načrt upravljanja

V okviru te naloge je bilo leta 2007 opravljeno:

- priprava delovnega načrta,
- izvedba delavnic in predstavitev,
- priprava analize stanja po posameznih področjih,
- priprava ciljev za posamezna področja.

V začetni fazi nastajanja načrta upravljanja smo največjo pozornost namenili »prvemu krogu« predstavitev in delavnic o Načrtu upravljanja za TNP. Osnovni namen delavnic je bil predstaviti cilje Triglavskega narodnega parka ter cilje, namene ter načrt dela za izdelavo načrta upravljanja. Od 31. januarja do 9. marca 2007 je bilo skupaj izvedenih 9 predstavitev ter dodatna posebna predstavitev za vse zaposlene v TNP. Udeležba in odziv javnosti (strokovne, upravljaljske in širše) je bila z izjemo predstavitve v Kobaridu dobra oziroma zelo dobra.

Na vseh predstavitevah je bil pozdravljen in pohvaljen pristop k izdelavi načrta upravljanja, ki si ga je zamislil zavod TNP. Na splošno je bilo ugotovljeno, da TNP premalokrat prihaja med širšo javnost, posebej med prebivalce parka. Izpostavljeno je bilo, da bi si predvsem lokalni prebivalci in predstavniki lokalnih skupnosti tudi pri pripravi novega zakona o TNP želeli podobnega pristopa. V vsebinskem smislu so bili na vseh predstavitevah potrjeni glavni cilji parka, izjav in nastopov proti parku ali za zmanjšanje parka je bilo zelo malo. Cilji in vrednote parke so bili potrjeni predvsem v povezavi z novo, realnejšo conacijo parka, ki naj vsebuje več varstvenih območij (ne le osrednje in robno območje kot je to pri sedanjem zakonu).

Preko leto smo strokovni sodelavci pripravljali analiz stanja in cilje za posamezna področja. Cilji so bili predmet interne obravnave, kjer smo pripravili izhodišča za predstavitev teh ciljev širši javnosti.

### 3.1.3 Sodelovanje z drugimi upravljavskimi organizacijami, izdaja mnenj

Redno delo na področju usklajevanja in sodelovanja z drugimi upravljavskimi organizacijami in sektorji (npr. občine, gozdarstvo, promet, turizem in planinstvo) se je v letu 2007 močno prepletalo z delom na pripravi NU in pri pripravi strokovnih podlag za pripravo novega zakona o TNP.

- Prostorski plani občin – sodelovanje v okviru naravovarstvenih smernic (pregled in dopolnitve gradiv) s službo za posege v prostor.
- Sodelovanje z drugimi javnimi službami: - sodelovanje v okviru priprave predloga načrta upravljanja in priprave tez za spremembo zakona o TNP, sodelovanje v okviru usklajevanj za različne dejavnosti v TNP: Zavod za varstvo narave, Zavod za gozdove Slovenije, ARSO, Kmetijska svetovalna služba, Direkcija za državne ceste, Slovenska turistična organizacija in LTO-ji z območja Julijskih Alp.
- Sodelovanje z ministrstvi: MOP (načrt upravljanja, zakon o TNP, vzpostavljanje sistema neposrednega nadzora, predsedovanje Slovenije EU, predkupne pravica...), MKGP (gozdarstvo in lovstvo), Ministrstvo za znanost in visoko šolstvo (UNESCO – program MAB).
- Sodelovanje z lokalnimi skupnostmi - sodelovanje v okviru priprave predloga načrta upravljanja: vse občine z območja TNP.
- Nevladne organizacije, društva - sodelovanje v okviru usklajevanj za različne dejavnosti v TNP: Planinska zveza in PD z upravljanjem v TNP, Turistična zveza Slovenija in TD z območja parka in ob njem.

Služba za načrtovanje, upravljanje in razvoj parka je bila, kot že vrsto let, vključena v postopke in izdajo mnenj glede prireditev, taborjenj, zračnega prometa in raznih snemanj na območju TNP.

### 3.1.4 Parkovna infrastruktura

Izvedena so bila dela pri ureditvi univerzalnih dostopov na Soški poti in nadelan je bil zadnji del poti pri Šušelnovi brvi. Urejena je bila nova razgledna ploščadi na Šupci pod Vršičem. Uredili smo novo razgledno ploščad na ustju korit Mlinarice, sodelovali pri ureditvi in obnovi poti k Slapu Savica, skupaj z Zavodom za gozdove postavili nove informacijske oznake v Pologu ter postavili novo informacijsko tablo na Galetovcu. Osrednja akcija na terenu je bilo delo v okviru projekta Železna pot, kjer smo skupaj postavili 5 novih velikih informacijskih tabel (160 x 160 cm), 10 informacijskih tabel 80 x 80 cm in celo vrsto usmerjevalnih stebričkov. Razen tega so bile v sklopu urejanja informacijske infrastrukture zamenjane dotrajane informacijske table pri Triglavskih jezerih, Martuljskih slapovih, Koritih Mlinarice in Velikih koritih Soče. Vse nove table so dvojezične (slovensko – angleško). Hkrati smo po potrebi zamenjali vse dotrajane ali poškodovane informacijske tablice na parkovni strukturi TNP. Sodelovali pa smo tudi pri urejanju turističnih pešpoti v upravljanju LTO, TD (pot k Martuljskim slapovom, pot k slapu Savica) ter pri umeščanju in idejni zasnovi obeležja Franu Jesenku pri Savici (Biotehniška fakulteta).

V letu 2007 smo skladno s predpisi Ministrstva za promet pristopili k reševanju problematike

obcestnih tabel ob državnih regionalnih cestah. Pripravljen je bil elaborat označitve TNP na meji parka ob vseh cestnih vstopih v TNP na državnih cestah. S sodelovanjem Direkcije za državne ceste pripravljamo realizacijo postavitve tabel pred poletno sezono 2008.

V preteklem letu je bil dokončan popis parkovne infrastrukture v TNP, vsi podatki za okrog 1.600 enot pa so bili vneseni v geografski informacijski sistem. Podatki so podlaga za predlog sprememb pravilnika MOP za označevanje zavarovanih območij in naravnih vrednot. Hkrati s tem predlogom se pripravlja tudi interni pravilnik o označevanju skupaj s katalogom tipične parkovne infrastrukture.

### 3.2 Urejanje prostora

*Vodi: služba za posege v prostor*

Glavne naloge na tem področju so:

- priprava strokovnih mnenj h gradnjam,
- spremljanje stanja v prostoru in
- sodelovanje pri pripravi naravovarstvenih smernic.

Med naloge s tega področja sodi tudi svetovanje strankam in izdelovalcem dokumentacije. Pred pripravo mnenj smo opravljali terenske ogledе, prostor in gradnje smo ob tem fotodokumentirali. Za potrebe arhiviranja in analiziranja smo podatke s področja urejanja prostora vodili in urejali tudi znotraj geografskega informacijskega sistema. Pri izvajanju nalog smo redno sodelovali s predstavniki številnih strokovnih institucij, najpogosteje s predstavniki matičnega Ministrstva za okolje in prostor (z ARSO pri pripravi naravovarstvenih soglasij; z Zavodom RS za varstvo narave pri pripravi naravovarstvenih smernic za prostorske akte delov občin, ki leže znotraj TNP idr.). Tesno je bilo tudi sodelovanje s pristojnimi konservatorji na Zavodu za varstvo kulturne dediščine Slovenije.

#### 3.2.1 Mnenja, smernice, predhodna mnenja in dopolnitve k načrtovanim gradnjam

V spodnji tabeli so predstavljena izdana mnenja, smernice, predhodna mnenja in dopolnitve k načrtovanim gradnjam v Triglavskem narodnem parku v preteklem letu.

Vrste objektov	Mnenja		Usmeritve, predhodna mnenja	Dopolnitve
	Pozitivna	Negativna		
Kmetijski objekti:				
- stanovi, prestaje, hlevi, sirarna	7	2	4	
- pomožni kmetijski objekti: senik, kozolec, lopa, ribnik	18	5	3	1
Stanovanjski in več-stanovanjski objekti:				
- novogradnja, nadomestna gradnja	5	2	2	
- rekonstrukcija, dozidava, obnova, vzdrževanje	14		1	
- pomožni objekti za lastne potrebe	12	3	1	1
Spremembe namembnosti objektov	2		1	

Vrste objektov	Mnenja		Usmeritve, predhodna mnenja	Dopolnitve
	Positivna	Negativna		
Gostinski, turistični – hotel, apartmajski objekti	13	4	3	1
Počitniški objekti (sanacijska, vzdrževalna dela)	10	7	6	1
Infrastruktura (pešpot, reg. in lokalne ceste, poti, most, brv, kolesarska pot, vlaka, elektro omrežje, vodnogospodarska ureditev, kanalizacija, vodovod, ureditev zajemnega objekta vodovoda, bazna postaja mobilne telefonije, telekomunikacijski objekti, plinski rezervoar)	38	1	10	4
Drugo (zunanja ureditev, usmerjevalne table, maketa, planinski dom, stražnica, športno igrišče, biatlonski center, smučišče, parkovna infrastruktura, cestarska lopa, deponija, eko otoki, spominsko obeležje, ČN, vetrnica, čiščenje zaraščenih površin, šotor za prireditev, napajalno korito, kemični WC, merilniki temperature)	28	2	7	
<b>Skupaj:</b>	<b>147</b>	<b>26</b>	<b>38</b>	<b>8</b>

Ostali dopisi: 102, opozorila: 22, prijave: 33.

### 3.2.2 Drugo

Opravljene so bile še druge naloge v zvezi z urejanjem prostora, in sicer:

- ogledi lokacij načrtovanih gradenj, spremljanje gradenj;
- svetovanje strankam, izdelovalcem dokumentacije, pooblaščenecem investitorjev;
- komisijski ogledi (tehnični pregledi, izvajanje del);
- priprava in sprejem prostorskih dokumentov občin na območju parka:
  - o strokovne podlage za naravovarstvene smernice za strategijo prostorskega razvoja - 22. 1. 2007 in prostorskega reda Občine Tolmin – 24. 1. 2007,
  - o strokovne podlage za naravovarstvene smernice za spremembe in dopolnitve prostorskih ureditvenih pogojev za plansko celoto TNP v Občini Bohinj – 10. 10. 2007,
  - o strokovne podlage za naravovarstvene smernice za občinski prostorski načrt Občine Bovec – 21. 11. 2007,
  - o strokovne podlage za naravovarstvene smernice za občinski prostorski načrt Občine Jesenice – 29. 11. 2007;
- ostali dopisi: 69.

### 3.3 Izvajanje nadzora na področju nedovoljenih gradenj

*Vodi: služba za posege v prostor*

V okviru nalog na tem področju je bilo opravljenih veliko razgovorov in tudi nekaj skupnih terenskih ogledov z Inšpektoratom RS za okolje in prostor. TNP je zaradi želje po čim

boljšem sodelovanju s pristojno inšpekcijo pripravil tudi posebno gradivo glede medsebojnega sodelovanja in seznanjanja predstavnikov JZ TNP in IRSOP s problematiko predvidoma nedovoljenih oz. nedovoljenih gradenj v prostoru TNP za obdobje 2005-2007.

V okviru nadzora je TNP v letu 2007 izdal 22 opozoril in posredoval 33 prijav inšpekcijskim službam.

Služba za posege v prostor na tem področju tesno sodeluje z naravovarstveno nadzorno službo TNP. V preteklem letu so tako sodelovali na področju nadzora legalnih in nelegalnih gradenj, opravljali skupne terenske ogleda. Služba za posege v prostor zaradi boljše informiranosti sodelavcev na terenu (in s tem lažjega nadzora nad stanjem v prostoru) pripravlja tudi mesečni pregled izdanih mnenj, smernic in predhodnih mnenj ter opozoril investitorjem in prijav predvidoma nelegalnih gradenj.

Za potrebe arhiviranja in analiziranja podatke s področja urejanja prostora in izvajanja nadzora vodimo in urejamo tudi znotraj geografskega informacijskega sistema.

### **3.4 Varstvo kulturne dediščine**

*Koordinira: služba za posege v prostor*

V okviru nalog varstva kulturne dediščine je bilo opravljeno naslednje:

- sodelovanje z Ministrstvom za kulturo;
- sodelovanje z ZVKDS – območni enoti Kranj in Nova Gorica;
- sestanki z ZVKDS – OE Kranj;
- predlog za sodelovanje s Fakulteto za arhitekturo (stavbna tipologija);
- sodelovanje pri projektni skupini APAG – arheološki park Ajdovski Gradec (Občina Bohinj) – vsebine TNP (informacijska točka), program, idejne rešitve (IP, PGD);
- krajinska tipologija: priprava strokovnih podlag;
- svetovanje strankam.

Del opravljenih nalog je razviden iz poglavja, kjer so opisani izvedeni projekti.

### **3.5 Podatki o naravi in človekovih vplivih**

*Vodi: znanstvenoraziskovalna služba*

Aktivnosti so potekale na naslednjih področjih:

- delo s podatki o naravi (HABIS) in
- delo na področju človekovih vplivov in prisotnosti (EMONA) na območju TNP in okolice (območje MaB).

Kataster žive in nežive narave in evidenco motenj smo nadgrajevali predvsem na območju občin Bovec in Kobarid in v treh katastrskih občinah na Gorenjskem (Dovje, Višelnica I,

Boh. Češnjica). Posebej smo ovrednotili vrste in habitatne tipe po kriterijih Natura 2000 in s tem pripravili del strokovnih podlag za načrte upravljanja Natura 2000 območij.

### **3.6 Kmetijstvo, gozdarstvo in razvoj podeželja**

*Vodi: služba za kmetijstvo, gozdarstvo in razvoj podeželja, sodeluje naravovarstvena nadzorna služba*

Delo na tem področju temelji na tesnem sodelovanju z lokalno skupnostjo in organizacijami, ki so podporno okolje za skladen in trajnosten razvoj podeželja na vplivnem območju Triglavskega narodnega parka. Prednostne naloge so svetovanje in pomoč tukajšnjemu prebivalstvu na področju kmetijstva in razvoja podeželja ter priprava in izvajanje razvojnih programov na lokalni, regionalni in mednarodni ravni.

V letu 2007 se je na območju občin TNP oblikovalo veliko razvojnih dokumentov lokalnega in regionalnega značaja, pri katerih je sodeloval tudi TNP. Prav tako pomembno je bilo to obdobje tudi glede skupnih aktivnosti in priprave novih mednarodnih razvojnih projektih za finančno perspektivo 2007-2013. Sodelovanje z regionalnimi razvojnimi agencijami je bilo zato zelo intenzivno. Pri sodelovanju z občinami je potrebno poudariti sodelovanje predvsem z občino Kobarid, s katero skupaj načrtujemo dokončanje izvedbe stavbe v Kobaridu, kjer bo delovala informacijska postaja TNP ter turistično informativna pisarna LTO Sotočje iz Tolmina.

Pomembna naloga naravovarstvene nadzorne službe oziroma naravovarstvenih nadzornikov, ki ji iz leta v leto posvečamo čedalje več pozornosti, je bila tudi v preteklem letu pomoč lokalnemu prebivalstvu, predvsem z svetovanjem, informiranjem in tudi fizično pomočjo pri različnih delih: pomoč pri dostavi materiala na planine (prispevek k oživitvi planin), pomoč pri organizaciji delovnih akcij - čiščenje pašnikov (pri tem so sodelovali tudi mladi in prostovoljni nadzorniki). Kljub opravljenemu delu pa v celoti ocenjujemo, da smo bili na področju sodelovanja z lokalnimi prebivalci še vedno premalo uspešni. Vzroka za to sta dva, in sicer:

- nizek interes samih prebivalcev za sodelovanje s TNP zaradi nepoznavanja našega dela in negativnega renomeja TNP v lokalnem okolju,
- omejene kadrovske možnosti službe za kmetijstvo in razvoj podeželja za izvajanje širšega obsega aktivnosti motiviranja, ozaveščanja in sodelovanja.

Načrti glede povezovanja vsebin informacijskih mest in nova delavna mesta se bodo lahko uresničevali šele v naslednjem letu, ko bo dokončana postaja v Kobaridu in se bodo dokončno pripravili novi razvojni projekti.

### **3.7 Izobraževanje in naravovarstvena vzgoja**

*Vodi: služba za izobraževanje in naravovarstveno vzgojo, sodelujejo naravovarstvena nadzorna služba, služba za posege v prostor, znanstvenoraziskovalna služba*

Cilji področja izobraževanja in naravovarstvene vzgoje so v razvejanem sistemu odnosov do narave in kulturne dediščine prostora pretežno Vzhodnih Julijskih Alp. Karakteristične za delo na tem področju so različne oblike vizualnega in pripovednega (govorjenega, pisnega) predstavljanja bogastva posebnosti, izjemnosti TNP različnim ciljnim skupinam, kar vpliva na dvig ravni ozaveščenosti o vrednostih in vrednotah narave ter kulturne dediščine omenjenega prostora, na razvijanje osebne in splošne odgovornosti in zavzetosti za sooblikovanje potrebnih ukrepov. Ciljne skupine so predvsem prebivalci parka, permanentna skrb pa je namenjena tudi obiskovalcem in širjenju kroga prijateljev TNP.

V programu sodelovanja s šolami vseh stopenj so bili realizirani načrtovani naravoslovni dnevi, ekskurzije, šole v naravi in gorniške ture. V okviru programa je bil poudarek na šoli v naravi, ki je v obeh primerih izjemno uspela (Velo polje, Trenta). Zanimiva je bila tudi etnološka delavnica na Eko prazniku v Tolminu, kjer smo v sklopu »otroškega kotička« skupaj z učenkami in učenci OŠ Soča izdelali pohišstvo za knjižnico v Domu Trenta. TNP je v preteklem letu organiziral tudi vodenje strokovne šolske ekskurzije na temo geomorfologija in geologija.

Pri vodenju obiskovalcev po narodnem parku, ki ga je izvajala naravovarstvena nadzorna služba, smo v preteklem letu prišli do spoznanja, da se obiskovalci v vse večji meri poslužujejo naših parkovnih vodičev. Veliko šolskih in predšolskih skupin imamo stalno prisotnih, ker jim to narekuje učni program (vodenje otrok na Belarjevih dnevih), vodenja različnih ciljnih skupin po urejenih tematskih poteh (Šotna barja na Pokljuki, Učna pot v Vratih, Soška pot, Mostnica ...).

Med fotografskimi delavnicami je bila najuspešnejša delavnica na Lemovju. S to oceno imamo v mislih število udeležencev, njihovo zadovoljstvo in dosežene rezultate. Podobna ocena velja tudi za delavnici na Pokljuki in na Poti Triglavске Bistrice.

V programu predavanj in razstav (glej tudi prilogo Seznam prispevkov na domačih in mednarodnih strokovnih srečanjih) velja posebej omeniti predstavitevno razstavo v okviru posveta o prihodnosti TNP na festivalu gorniških filmov v Cankarjevem domu in predstavitevno predavanje na posvetu. Medijsko najodmevnejše je bilo predavanje za Slovensko planinsko društvo v Trstu z izjemno udeležbo in intervjujem za TV Trst. Služba za posege v prostor je izvedla tudi predavanje na temo Predstavitev JZ TNP in njegove vloge študentom 2. letnika FF, Oddelka za geografijo.

Mladi nadzorniki TNP so v letu 2007 zaključili 5-letni program, ki ga je vodila služba za načrtovanje, upravljanje in razvoj. Postopoma se vključujejo v prostovoljno NNS, skupaj sta bili izvedeni dve akciji čiščenja planin ali rovtov – Planina Medrje (21. 4.) in Anclov rovt v Vratih (9. 6). Kot vsako leto, so mladi nadzorniki aktivno sodelovali na Belarjevih dnevih. Dva mlada nadzornika sta se pod vodstvom Edvina Kravanja udeležila mednarodnega tabora za mlade nadzornike v NP Neusiedlersee v Avstriji (junij).

Na področju svetovalnega (mentorskega) dela pri študijskih, diplomskih nalogah in študentskih praksah, kjer so bili v največji meri aktivni sodelavci službe za posege v prostor, je bilo opravljenih več razgovorov v zvezi z diplomskimi in seminarskimi nalogami s področja dela TNP, en študent pa je opravljal tudi obvezno študentsko prakso v TNP.

### **3.8 Naravovarstveni nadzor**

*Vodi: naravovarstvena nadzorna služba, sodeluje služba za načrtovanje, upravljanje in razvoj parka*

Izvajanje naravovarstvenega nadzora, ki je javno pooblastilo TNP, je v pristojnosti naravovarstvene nadzorne službe TNP, ki opravlja delo na celotnem območju narodnega parka. Razdeljena je na štiri naravovarstvene oddelke, vsak naravovarstveni oddelek pa na naravovarstvene okoliše. Vsak naravovarstveni nadzornik opravlja svoje dela in naloge na območju, velikem približno 5.000 hektarjev. Delo naravovarstvenih nadzornikov temelji predvsem na nadzoru nad spoštovanjem zakona o TNP ter drugih predpisov, ki veljajo za narodni park (več o tem v poglavju Odločanje v prekrškovnem postopku). Pri tem naravovarstveni nadzorniki sodelujejo tudi s strokovnimi službami TNP (npr. s službo za posege v prostor pri nadzoru legalnosti gradenj ter skupnih terenskih ogledih).

Vse več pozornosti pa je v okviru naravovarstvenega nadzora v širšem smislu (kar prav tako opravljajo naravovarstveni nadzorniki) namenjeno vzgojnemu, preventivnemu delu, osveščanju obiskovalcev narodnega parka ter delu z mladimi. Tudi na tem področju sodelujejo s strokovnimi službami TNP (npr. s službo za načrtovanje, upravljanje in nadzor parka, službo za izobraževanje in naravovarstveno vzgojo, oddelkom za tehnično vzdrževanje in upravljanje z nepremičninami), tako da je njihovo delo razvidno tudi iz poglavij, ki obravnavajo področja dela teh služb – poglavje Parkovna infrastruktura, Izobraževanje in naravovarstvena vzgoja, Tehnično vzdrževanje in upravljanje z nepremičninami. Veliko potrebnega dela naravovarstveni nadzorniki opravijo na terenu predvsem v pomoči in sodelovanju z različnimi lokalnimi skupnostmi na območju parka in v njegovi neposredni okolici.

Naravovarstvena nadzorna služba z namenom boljšega in bolj učinkovitega naravovarstvenega nadzora torej veliko pozornosti posveča sodelovanju z različnimi organizacijami in inštitucijami. V preteklem letu omenjamo samo nekatere, s katerimi smo dosegli določen uspeh na različnih področjih dela v parku:

- sodelovanje z Ministrstvom za okolje in prostor predvsem na področju izobraževanja NNS in pristojnosti ukrepanja v prostoru;
- sodelovanje z Ministrstvom za notranje zadeve v okviru policijskih okolišev na območju parka ali ob meji predvsem sodelovanja v preventivnih akcijah, ter skupnega informiranja in obveščanja obiskovalcev parka (skupaj s policijo smo izvedli akcijo Varno v gore, skupni obhodi s policijo);
- sodelovanje z lokalnimi skupnostmi, ki delujejo na različnih področjih na območju parka: gospodarskih, kulturno-informacijskih, izobraževalnih;
- sodelovanje z ZGS na področju naravovarstva in lovstva, čistilne akcije, ki jih organizirajo LD in TD, sodelovanje z agrarnimi skupnosti, sodelovanje z LTO ...

Iz vsega navedenega je mogoče zaključiti, da naravovarstveni nadzorniki kljub izvrševanju javnih pooblastil, s čimer prevzemajo del oblastne funkcije države, in kljub nemalo težavam, s katerimi se pri varovanju narave vsak dan srečujejo, pravim obiskovalcem parka ne predstavljajo »nočne more«, kot se je slikovito izrazil eden izmed naših naravovarstvenih nadzornikov. V naravovarstvenih nadzornikih obiskovalci vidijo informatorja, pomočnika pri orientaciji, večkrat lokalnega poznavalca vremena, včasih pa tudi samo zaželenega sogovornika. Tudi s planinskimi društvi in osebjem po planinskih postojankah imajo naravovarstveni nadzorniki dobre odnose in kar nekaj primerov dobrega sodelovanja.

Poleg naravovarstvene nadzorne službe pa v parku v organizaciji TNP deluje tudi prostovoljna naravovarstvena služba. Program dela prostovoljne naravovarstvene nadzorne službe je del programa naravovarstvene nadzorne službe, zaradi specifičnosti dela in kontinuitete pa je dogovorjeno, da ta program vodi služba za načrtovanje, upravljanje in razvoj. V okviru prostovoljne NNS sta bili leta 2007 izvedeni dve akciji čiščenja planin ali rovtov – Planina Medrje (21. 4.) in Anclov rovt v Vratih (9. 6). Za prostovoljne naravovarstvene nadzornike je bil 13. 4. na Bledu organiziran redni letni seminar za NNS, v začetku junija pa še dvodnevna ekskurzija v krajinski park Logarska dolina. Ob koncu leta (8. 12.) je bila izvedena delovna akcija v okviru sanacije stanja v naravnem spomeniku Poključka soteska. Prostovoljni naravovarstveni nadzorniki so izvajali dežurstvo in skrbeli za malo kočo TNP na Velem polju. Prostovoljni naravovarstveni nadzorniki so aktivno sodelovali pri več fotografskih razstavah.

### 3.8.1 Odločanje v prekrškovnem postopku

*Koordinira: koordinator prekrškovnega organa*

Prekrškovni organ je s svojim delom začel v sedanji obliki v drugi polovici leta 2006. Podlaga nove organiziranosti in delovanja je bil sprejet nov Zakon o prekrških in številne spremembe, ki so mu sledile. Delo prekrškovnega organa sloni na devetnajstih naravovarstvenih nadzornikih, ki imajo pooblastilo za vodenje postopka in izdajo plačilnega naloga. Dva od njih imata tudi pooblastilo vodenje postopka in izdajo odločbe o prekršku.

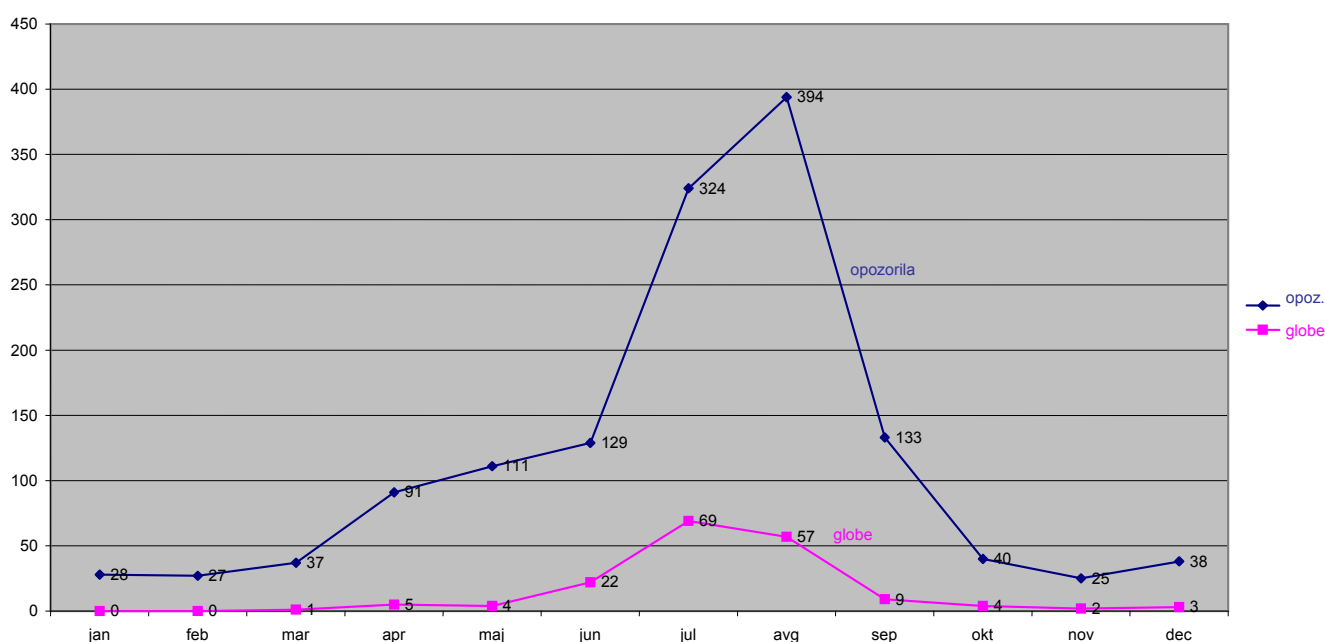
V letu 2007 je bilo delo na prekrškovnem področju usmerjeno v:

- redno letno izobraževanje vseh naravovarstvenih nadzornikov s poudarkom na predstavitvi novosti,
- izdaja navodil o prekrškovnem postopanju vsem naravovarstvenim nadzornikom,
- analiza in predstavitev opravljenega dela v letu 2006 vsem zaposlenim v TNP,
- izrečenih je bilo 1377 opozoril (največ opozoril je bilo izrečenih zaradi kršitev Zakona o TNP – skupaj 657 opozoril in zaradi kršitev Uredbe o prepovedi vožnje z vozili v naravnem okolju – skupaj 463 opozoril) – število opozoril po mesecih je razvidno iz priloženega grafa,
- izrečenih je bilo 176 glob (največ glob je bilo izrečenih zaradi nepravilnega parkiranja v osrednjem območju narodnega parka – 107 glob in zaradi vožnje v naravnem okolju - 67 glob) - število glob po mesecih je razvidno iz priloženega grafa,
- napisana sta bila dva pisna predloga (zaradi odlaganja ali odmetavanja odpadnega materiala ali druge podobne snovi in neupoštevanja na kraju samem odrejenega zakonitega

ukrepa ali odredbe uradne osebe – naravovarstvenega nadzornika Triglavskega narodnega parka),

- napisanih je bilo 13 odločb,
- usklajevanja in izvajanje skupnih akcij s policijo,
- v izterjavo so bili poslani štirje plačilni nalogi (za leto 2006),
- redno mesečno poročanje na UJP,
- priprava novih obrazcev za vodenje evidenc,
- pridobivanje podatkov iz uradnih evidenc o lastništvu vozil.

Izrečena opozorila in globe po mesecih v letu 2007



### 3.9 Varstvo in upravljanje s prosto živečimi živalmi

*Vodi: služba za varstvo in upravljanje s prosto živečimi živalmi*

Javni zavod Triglavski narodni park je pooblaščen za upravljanje prosto živečih živali v lovišču s posebnim namenom (LPN) Triglav na skupni površini 58.500 ha; od tega je lov izločen na površini 25.000 ha. Izvajanje lovsko upravljaljskih nalog izhaja iz predpisanih lovsko upravljaljskih načrtov. Te naloge opravljajo naravovarstveni nadzorniki – lovski čuvaji.

V preteklem letu so bile na področju varstva in upravljanja s prostoživečimi živalmi opravljene naslednje naloge:

- redni nadzor in zbiranje podatkov o prosto živečih živalih;
- priprava predloga in sodelovanje pri pripravi »Letnega načrta LPN Triglav«;
- izdelava internega letnega lovsko upravljaljskega načrta za leto 2007;

- realizacija lovske upravljavskih nalog iz »Letnega načrta lovišča LPN Triglav za leto 2007«;
- ocenjevanje škod od divjadi;
- evidence, mesečna poročila, opazovalni listi: izdelava nekaterih delnih analiz iz zbranih podatkov (delne analize so predstavljene v preglednicah);
- sodelovanje v Območnem združenju upravljavcev lovišč (OZUL) TLUO.

Varstvo in upravljanje s prosto živečimi živalmi smo izvajali skladno z »Letnim lovske upravljavskim načrtom Triglavskega lovske upravljavskega območja za leto 2007«, ki ga je potrdil minister MKGP v »Pravilniku o sprejemu letnih načrtov lovske upravljavskih območij v Republiki Sloveniji za leto 2007«, objavljenem v Uradnem listu RS, št. 50, z dne 6. 6. 2007.

JZ TNP je kot upravljavec LPN Triglav član OZUL, kot to določa Zakon o divjadi in lovstvu. OZUL deluje skladno s »Pravili OZUL«, osnovni namen OZUL pa je »urejanje in povezovanje članic zaradi načrtovanja ter izvajanja skupnih nalog in ukrepov pri upravljanju lovišč ter doseganju ciljev pri uresničevanju lovskih in naravovarstvenih nalog«. Drugi Zbor OZUL je organiziral JZ TNP v Informacijskem središču v Trenti dne 3. 4. 2007. Ob tej priložnosti je direktorica JZ TNP podala informacijo o pripravi zakona o TNP ter nalogah in poslanstvu narodnega parka.

### 3.9.1 Realizacija lovskega upravljanja

#### 3.9.1.1 Izločitve divjadi (odstrel, naravne in nenaravne izgube)

Podrobnejša predstavitev izločitev (po spolni in starostni strukturi ter vzrokih) je prikazana v »Pregledu odstrela in izgub v LPN Triglav za leto 2007«. Na tem mestu prikazujemo zbirnik.

##### Izločitve divjadi v LPN Triglav v letu 2007

Vrsta	Načrt 2007	Realizacija 2007	% real/načrt	od tega odstrel	od tega izgube
srnjad	220	208	95	190	18
jelenjad	80	70	88	64	6
muflon	36	29	81	24	5
gams	250	218	87	156	62
kozorog <sup>1</sup>	10	6	60	1	5
divji prašič <sup>2</sup>	3	0	0	0	0
lisica	25	14	56	10	4
jazbec <sup>3</sup>	5	1	20	1	0
kuna belica <sup>4</sup>	3	0	0	0	0
poljski zajec	3	2	67	0	2

<sup>1</sup> Načrtovano le za izločitev vidno garjavih živali.

<sup>2</sup> Načrtovano v primeru prisotnosti v LPN.

<sup>3</sup> Načrtovano le v primeru povzročitve škod na poljščinah.

<sup>4</sup> Načrtovano le v primeru povzročitve škod na domačih živalih.

Na osnovi »Pravilnika o evidentiranju odstrela in izgub ter o imenovanju komisije za oceno odstrela in izgub v lovsko upravljavskem območju« je komisija Triglavskega LUO dne 30. 1. 2008 pregledala materialne dokaze izločene divjadi. Nepravilnosti pri pripravi in glede podatkov za posamezni materialni dokaz (čeljusti, roglji, rogovje) ni ugotovila.

Ugotovimo lahko, da ni bistvenih odstopanj od rezultatov preteklih let. Izjema je dobra oz. ustrežnejša realizacija načrtovanih izločitev gamsov. Glede na notranjo lovsko upravljavsko organiziranost, ki je povezana oz. prepletena z nalogami naravovarstvene nadzorne službe, ter številčno zasedenostjo terena, smo še kar uspešni. Torej je uspešnost pogojena s kadrovskimi danostmi ter obliko organiziranosti. To pa ne pomeni, da nimamo še notranjih »rezerv«, ki bi stanje lahko še izboljšale.

### 3.9.1.2 Zbiranje podatkov in stanje

Podatke smo zbirali na dva načina: dnevno priložnostno in sistematično v določenem času. Zbiranje podatkov po metodi enodnevnega štetja gamsov in kozorogov v posameznem okolišu nismo izvedli. Na tem mestu navajamo sistematično zbrane podatke glede števila (dni) opazovanj in števila opazovanih živali za nekatere najpomembnejše živalske vrste v LPN Triglav, ki so kazalci ohranjenosti okolja, ter za gamse in kozorože.

#### Število dni opazovanj (planinski orel, divji petelin, rušavec) v LPN Triglav v letu 2007

Živalska vrsta	PLANINSKI OREL	DIVJI PETELIN	RUŠAVEC
Število dni opazovanj	85	68	62

#### Število opazovanih živali (planinski orel, divji petelin, rušavec) v LPN Triglav v letu 2007

Živalska vrsta	PLANINSKI OREL	DIVJI PETELIN	RUŠAVEC
Število opazovanih živali	164	187	334

#### Štetje gamsov v LPN Triglav med 1. in 20. novembrom 2007

GAMS	Struktura				
	skupaj	kozli	koze	mladiči	neugotovljivo
število	1226	285	501	251	189

#### Štetje kozorogov v LPN Triglav v novembru 2007

ALPSKI KOZOROG					
	skupaj	kozli	koze	mladiči	neugotovljivo
TRIGLAV	101	38	45	16	2

Zabeležili smo tudi 22 opazovanj rjavega medveda, 5 opazovanj risa in 6 opazovanj volka ter opazovanja divje mačke, gozdnega jereba, kotorna ter kragulja.

Ugotovitve: Pri obeh petelinih in gamsu ni bistvenih sprememb glede na zadnja leta. Pri gamsu glede številčnosti ni večjih odstopanj, se pa zadržujejo na vedno manjših območjih, kar pomeni večjo gostoto. Število kozorogov upada. Nov je pojav volka. Več je podatkov o prisotnosti risa in medveda. Vse naštetu izhaja iz sklepanj glede na zbrane podatke opazovanj, preveriti pa bi jih morali z raziskavami.

### 3.9.1.3 Zdravstveno stanje

Zdravstveno stanje prosto živečih živali je razvidno iz »Pregleda odstrela in izgub divjadi v LPN Triglav za leto 2007«, kjer so navedeni vzroki, ter iz poročil Veterinarske fakultete (VF), ki so bila pripravljena na osnovi poslanih vzorcev vidno bolne divjadi ali zaradi suma na bolezni. Na VF je bila poslana ena gamsova koza z sumom na gamsjo slepoto – ugotovitev negativna, ena gamsova koza z ugotovljeno papilomatozo ter pet (5) vzorcev gamsov za pregled na gamsje garje – vsi pozitivni. Na VURS smo na osnovi pogodbe pregleda za steklino poslali devet (9) lisic.

Pri srnjadi in jelenjadi je bilo zdravstveno stanje zadovoljivo, kar sklepamo iz najdb le posameznih poginulih živalih, pri katerih je bila vzrok bolezni. Pač pa smo pri srnjadi zabeležili devet (9) povozov. Zabeleženih poginov zaradi zime ni bilo.

#### 3.9.1.3.1 Gamsje garje pri gamsih in kozorogih

##### Gamsje garje v LPN Triglav v letu 2007

GAMSJE GARJE	skupaj garje	odstrel garje	pogin garje	pogin neznano
GAMS	16	12	4	50
KOZOROG	2	1	1	4

V primerjavi z letom 2006 je bilo ugotovljenih precej manj garjavih živali (v letu 2006 skupaj 41 gamsov), vendar je število najdenih poginulih živali še vedno visoko. Sklepamo, da je vzrok najdenih poginov povezan z garjami. Gre namreč za najdene ostanke (kosti) poginule živali, kar kaže na pozne (za prepoznavanje vzroka prepozne) najdbe. Za primer navajamo okoliš Vrata, kjer je bilo v drugi polovici leta najdeno 9 okostij gamsov. Območji največje prisotnosti garij sta v zadnjih letih Vrata in Jalovec.

### 3.9.2 Škode od divjadi

Vsi odškodninski zahtevki so bili pravočasno izplačani, sporazumno med oškodovancem in upravljavcem LPN Triglav. Drugostopenjskih ocenjevanj s komisijo ni bilo. Obravnavali smo 17 odškodninskih zahtevkov. V spodnji preglednici so razvidni struktura odškodninskih zahtevkov in izplačila škod od divjadi v LPN Triglav v letu 2007.

##### Škode od divjadi v LPN Triglav v letu 2007

VRSTA	STROŠEK (EUR)							SKUPAJ
	travnik	sadovnjak	njiva	gozd	povrtnine	ograja	perutnina	
jelenjad	1.173,46	380,00	50,00	1.467,04	500,00	41,73	0	3.612,23
jazbec	150,00	0	0	0	0	0	0	150,00
lisica	0	0	0	0	0	0	60,00	60,00
d. prašič	210,00	0	0	0	0	0	0	210,00
<b>SKUPAJ</b>	<b>1.533,46</b>	<b>380,00</b>	<b>50,00</b>	<b>1.467,04</b>	<b>500,00</b>	<b>41,73</b>	<b>60,00</b>	<b>4.032,23</b>

### 3.9.3 Biomeliorativni, biotehniški ukrepi, lovski objekti

Biomeliorativni ukrepi so lovska opravila, ki so vezana na zagotavljanje ugodnejših prehranskih pogojev za divjad. TNP je tudi v letu 2007 poskrbel za ročno in strojno košnjo trave, spravilo sena, pripravo pasišč, gnojenje travnikov in vzdrževanje grmišč. Biotehniški ukrepi obsegajo zimsko in privabljalno krmljenje s senom, koruzo, tropinami in krmno peso. Navedena dela so bila opravljena v načrtovanem obsegu z odstopanji, ki so zakonsko dovoljena.

V okviru LPN Triglav je posvečena ustrezna skrb tudi obnovi oziroma gradnji lovskih objektov, tj. lovskih prež, krmišč, solnic in lovskih stez na območju LPN Triglav.

### 3.10 Odnosi z javnostmi, založništvo, informiranje

*Sodelujejo: vse organizacijske enote*

#### 3.10.1 Odnosi z javnostmi

*Vodi: služba za odnose z javnostmi, sodeluje služba za posege v prostor*

To področje obsega predvsem ažurno in celovito obveščanje medijev in javnosti o delu in dejavnostih javnega zavoda TNP, skrb za dostopnost do informacij o TNP, spremljanje poročanja medijev, pripravo odgovorov na vprašanja novinarjev ali drugih posameznikov, izvajanje nalog za podporo uprave TNP, sodelovanje pri organizaciji dogodkov in predstavljanju parka ob različnih priložnostih in skrb za obveščenost med zaposlenimi.

Poudarek v letu 2007 je bil na posodabljanju in dodajanju novih vsebin na spletne strani TNP, v ta projekt je bilo vložena veliko dela: zbiranje slikovnega materiala in tekstov in nato sprotno ažuriranje vsebin, s tem pa so strani tudi zaživele, so uporabnikom prijazne, sodobne internetne strani, s pregledno dostopnimi informacijami o dogodkih, novicah in na splošno podatkih o TNP.

Vsa sporočila, ki smo jih pripravili na TNP, so dosegla sporočilnost v vsaj enem od medijev. Vsebine objavljenih prispevkov (objavljenih je bilo 301 prispevkov) so bile naklonjene TNP. Komuniciranje z mediji in o javnostjo je bilo osredotočeno na naslednje naloge:

- medijem in novinarjem dopisnikom je bilo v letu 2007 poslanih 75 sporočil za javnost,
- priprava odgovorov na novinarska vprašanja in druga vprašanja,
- organizacija dogodkov (Triglavska tržnica),
- interno komuniciranje.

Triglavska tržnica je potekala vsako tretjo soboto v mesecu. Je pomembna za TNP, ker se leta z njo predstavlja navzven, svoji okolici. Vrata javnega zavoda so odprta širši javnosti. Dogodek sam povezuje delavce TNP, okoliške prebivalce, turiste, občino Bled in, kar je najbolj pomembno, TNP povezuje z aktivnimi prebivalci TNP, v tem primeru kmeti TNP.

### 3.10.2 Založništvo

Na področju založništva sta v predvidenem roku izšli številki 8 in 9 časopisa Svet pod Triglavom, glasila TNP. Koledar prireditev 2007 je izšel kot priloga časopisa Svet pod Triglavom. V okviru projekta Palpis sta bili izdani dve številki Palpis novic, v okviru programa informacijskega središča Triglavsko roža na Bledu pa sta bili izdani dve številki publikacije Triglavsko okno, program »Zakaj bi pa gledali zvezdnato nebo?« in promocijski letak info središča. Izdan je bil tudi vodnik po razstavi Spoznavam občudujem spoštujem. V okviru projekta ERA je bila izdana publikacija Natura 2000 v Triglavskem narodnem parku - gradivo za pristop k upravljanju Natura 2000 območij s praktičnimi primeri in smernicami iz zbirke Razprave in raziskave. Opravljeno je bilo tudi zadnje pomembnejše delo pri zbiranju in oblikovanju pisnega in slikovnega gradiva za knjigo o dr. Albinu Belarju. Knjiga bo predvidoma predstavljena na desetih Belarjevih naravoslovnih dnevih v Trenti 2008.

V letu 2007 je bil narejen ponatis že obstoječih zloženk, stenski koledar, novoletna čestitka in prenovljen rokovnik. Nova predstavitvena brošura ni bila realizirana. V letu 2007 se je pričelo zbiranje materiala za predstavitveno brošuro, ki bo predvidoma izšla v letu 2008.

### 3.10.3 Informacijsko središče TNP Dom Trenta

*Vodi: informacijsko središče TNP Trenta*

Dom Trenta je bilo vse do pred letom dni edino informacijsko središče TNP. V Trenti je bilo urejeno tudi z namenom spodbujanja razvoja in ohranjanja življenja v takrat zapostavljenem in nerazvitem delu parka. Poleg razstavnih prostorov so v Domu Trenta urejeni tudi prostori za delovanje lokalne skupnosti in organizacij ter ambulanta. V središču je 53 ležišč, namenjenih nastanitvi obiskovalcev.

Informacijsko središče TNP Dom Trenta je že od odprtja tesno vpleten v družbeno življenje v dolini Trente in Bovške. Predvsem tesno sodeluje z Občino Bovec, LTO Bovec, Krajevno skupnostjo Soča Trenta in drugimi organizacijami, ki delujejo v dolini Trente; TD Soča Trenta, Aktivom podeželskih žena doline Trente, Obema sekcijam KD Triglav Trenta, Športnim društvom in PGD Bovec Enoto Trenta, ki ima v prostorih Doma Trenta urejeno orodišče. Z občino in LTO sodeluje predvsem pri pripravi občinskih odlokov in pravilnikov v zvezi z razvojem in pospeševanjem turizma, KS, sekcijama KD, aktivu in gasilcem pa ponuja prostore in ostalo tehnično opremo za njihovo delovanje ter sodeluje pri organiziranju in izvedbi številnih prireditev.

V letu 2007 je bil Dom Trenta prvič odprt tudi v zimskih mesecih. Dopolnili smo stalno etnološko razstavo z razstavo o železarstvu v Trenti. V letu 2007 smo delno opremili pot Krivopetnic in izdelali učne liste, vendar zaradi odsotnosti sodelavke poti nismo povsem dokončali in tudi ne vodili po tej poti.

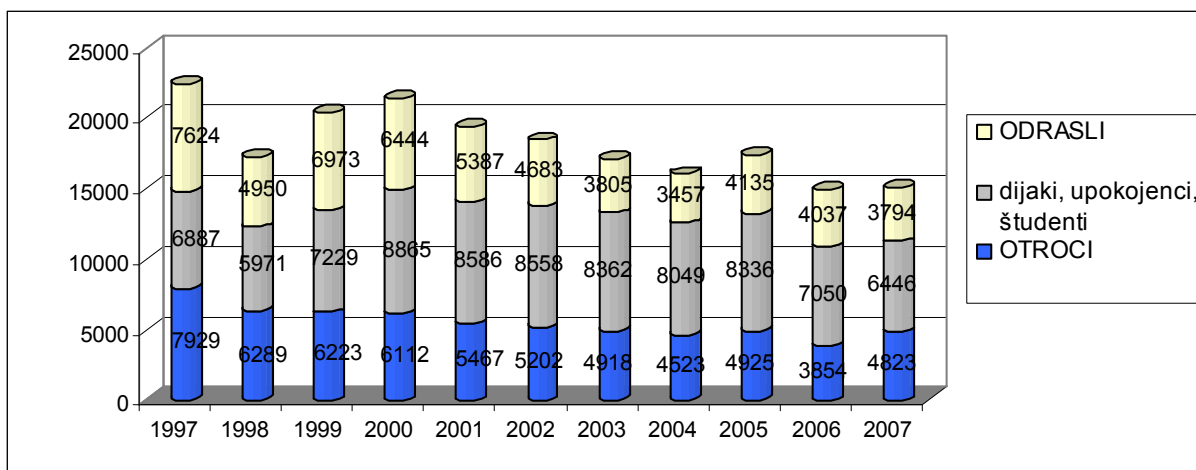
Uredili pa smo pot tehnične dediščine, po kateri smo vodili prve šolske skupine. Prvič smo skupine vodili na ogled delovanja žage venecijanke, ki jo je TNP najel za te namene.

V sodelovanju s TD Soča Trenta je bila izvedena e-točka, ki omogoča brezplačen brezžičen dostop do svetovnega spleta vsem obiskovalcem Trente. V avli Doma Trenta je bil postavljen informacijski terminal. Prvič je bila v uporabi čitalnica.

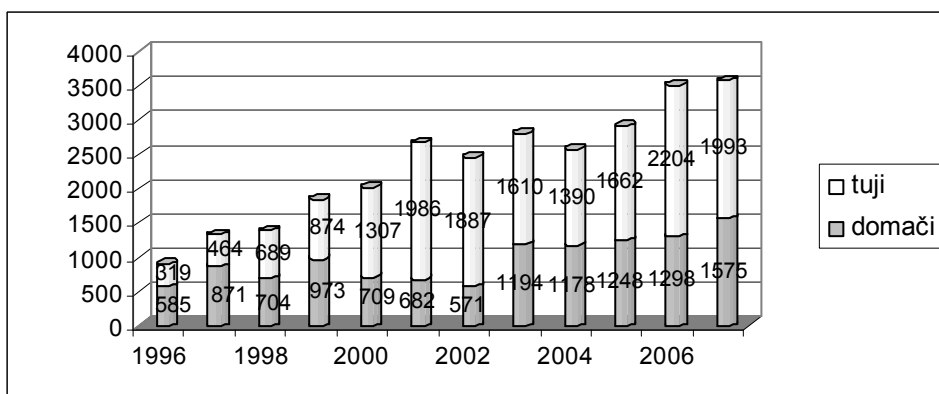
TNP je organiziral ali je sodeloval pri organizaciji in izvedbi številnih prireditev; med pomembnejšimi so zaključni koncert revije Primorska poje, Belarjevi dnevi, TrentaArs, Mednarodni glasbeni forum in Trentarski senjem.

V preteklem letu je informacijsko središče TNP Dom Trenta obiskalo 15.063 obiskovalcev, zabeležili pa smo 3568 nočitev. Iz spodnjih preglednic so razvidni število in struktura obiskovalcev ter število in struktura nočitev v info središču TNP Trenta v obdobju 1996 – 2007.

#### Število obiskovalcev v Informacijskem središču TNP Dom Trenta v obdobju 1996–2007



#### Število nočitev domačih in tujih gostov v Informacijskem središču TNP Trenta v obdobju 1996–2007



### 3.10.4 Informacijsko središče Triglavska roža na Bledu

*Vodi: znanstvenoraziskovalna služba*

Nadaljevali smo z vzpostavljanjem novega informacijskega središča Triglavska roža, v pretežni koordinaciji znanstvenoraziskovalne službe. Informacijsko središče Triglavska roža na Bledu smo aprila odprli za dnevne obiskovalce in s tem omogočili dodatno komunikacijsko orodje za promocijo vrednot narodnega parka lokalnim prebivalcem in obiskovalcem Bleda in Slovenije.

Začetno ponudbo, ki je predstavljala info točko Triglavskega narodnega parka na Bledu in detajlni predstavitvi šotnih barj na Pokljuki, s poudarkom na šotnem barju Goreljek, smo v aprilu obogatili s prav tako izobraževalno razstavo o etnologiji planinskega pašništva, namen obeh je spoznavati in ceniti tako naravno kot kulturno dediščino območja Triglavskega narodnega parka. Razstavi sta stalni. K stalni ponudbi prištevamo tudi trgovino info središča ter avditorij in vrt s skalnjakom in jezercem.

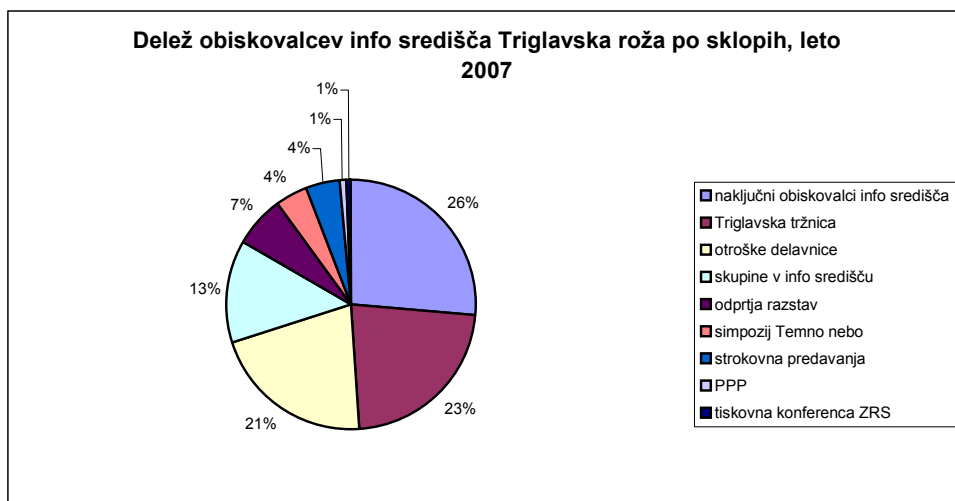
Tekom leta smo redno organizirali fotografske in likovne razstave, ki smo jih predstavljali na t. i. sredinih večerih. Organizirane so bile otroške delavnice za osnovne šole, ustrezno prilagojene tudi za vrte in srednje šole. Vsak mesec smo organizirali Triglavsko tržnico z vzporedno otroško delavnico.

V grobem bi ponudbo oz. obiskovalce lahko razdelili na naslednje sklope:

- **naključni obiskovalci info središča**, katerih motiv je izvedeti več o narodnem parku, o možnostih izletov, doživetij, rekreacije v TNP. Njihov delež je največji, omenjeni sklop je interesno najbolj privlačen za tuje obiskovalce info središča;
- **Triglavska tržnica**, namenjena tako domačinom kot obiskovalcem Bleda, je organizirana vsako tretjo sredo v mesecu;
- **otroške delavnice**;
- **skupine v info središču** so najavljeni »naključni obiskovalci«. Program v dolžini 60 minut vsebuje predstavitev TNP v besedi in sliki, predstavitev obeh strokovnih razstav in individualni prosti čas za ogled umetniških razstav in trgovine. Eventuelno je možen ogled filma in/ali voden ogled skalnjaka;
- **odprtja razstav in strokovna predavanja** so namenjena lokalnemu prebivalstvu: vključujejo odprtja fotografskih razstav, ki so redni mesečni dogodek, ali odprtja izrednih fotografskih razstav (primer Jurij Stare, Astrofotografija, oktober 2007) in odprtja likovnih razstav;
- 7. evropski **simpozij** za zaščito temnega neba je bil organiziran 5. in 6. oktobra 2007, z mednarodno udeležbo;
- **PPP** – petkovi popoldnevi v parku je sklop tematsko povezanih popoldnevov, temelječih na igri in izobraževanju, namenjenih družinam. Organizirani so v poletnem času;

- **tiskovni konferenci sta bili dve**, organizirani prvi delovni ponedeljek po spomladanskem in jesenskem ekvinokciju. Ob tej priložnosti se izda tudi glasilo oz. poročilo ZRS TNP, imenovano Triglavsko okno.

Sledeči grafikon prikazuje delež obiskovalcev po posameznih sklopih ponudbe info središča.



Skupaj smo pripravili 16 razstav, 61 otroških delavnic, 11 strokovnih predavanj, 1 mednarodni simpozij, 12 Triglavskih tržnic, gostili smo nekaj čez 1100 obiskovalcev v skupinah in okrog 2200 naključnih obiskovalcev. Skupaj na vseh dogodkih smo našli 8059 obiskovalcev. Razvoj središča smo nadaljevali s pripravo komunikacijske in marketinške strategije, urejanjem avle in spremljevalnih prostorov za namene kongresne dejavnosti ter dopolnitvami razgledne ploščadi na strehi.

V preteklem letu smo se v informacijskem središču spopadali s kadrovskimi težavami, saj redno zaposlenih za delo v informacijskem središču še nismo imeli, zato so delo v informacijskem središču organizirali sodelavci, ki so sicer zaposleni na drugih nalogah in projektih. K delu v informacijskem središču smo pritegnili tudi študente in študentke, ki smo jih v preteklih letih v ta namen tudi izobraževali.

### 3.10.5 Informacijska točka Pocarjeva domačija v Zgornji Radovni

*Vodi: Valentin Štular, naravovarstveni nadzornik, sodelujeta oddelek za trženje in promocijo, znanstvenoraziskovalna služba*

V prvem polletju 2007 so bila na Pocarjevi domačiji opravljena redna vzdrževalna dela na vodovodni napeljavi, v zvezi s pripravo razstav, prostovoljna ureditev »garklna« družstva DEMETER (pomlad, jesen) in redno vzdrževanje okolice Pocarjeve domačije (čiščenje snega, trebljenje, košnja trave, pobiranje smeti ...).

Z namenom promocije Triglavskega narodnega parka je bilo sprejetih več skupin novinarjev, ki so tudi na temo izboljšanja prepoznavnosti kraja in same Pocarjeve domačije pripravili več,

prispevkov. Največji odmev je imela vsekakor podelitev oziroma prejem »Diplome Europa Nostra« na Švedskem in sama predstavitev nagrade ob otvoritvi sezone na Pocarjevi domačiji konec junija 2007, katere so se udeležili tudi državna sekretarka na Ministrstvu za kulturo dr. Jelka Pirkovič, predstavnik MOP Mladen Berginc in predstavniki Europa Nostra Slovenija.

Na dan same otvoritve sezone smo poleg predstavitve nagrade organizirali še kulturni večer, kjer sta se nam predstavila:

- predstavniki KUD Jaka Rabič z odlomkom iz komedije Dom na Kredarici,
- Janez Kramar s svojo razstavo fotografij »Tu smo doma«.

Organizirani sta bili še dve tradicionalni prireditvi z naslovom »Poletni kulturni večeri na Pocarjevi domačiji:

- Glasbeni večer z nastopom Moškega pevskega zbora Franc Urbanc iz Bohinjske Češnjice in Vaških paglavcev,
- Dolina Sopote v besedi sliki in glasbi.

Ob zaključku prireditev ni manjkala že tradicionalna pokušina dobrot Gogalove kmetije.

V času od 1. 1. do 23. 6. 2007 (izvensezonski čas) smo po Pocarjevi domačiji vodili samo predhodno najavljene skupine. Od 22. 6. 2007 je bila Pocarjeva domačija redno odprta za obiskovalce vsak petek, soboto in nedeljo med 11.00 in 18.00 uro. Tri kustosinje so opravile skupaj 3365 ur vodenja po Pocarjevi domačiji in nudenja informacij obiskovalcem Radovne v informacijski točki. Od skupno 1956 obiskovalcev Pocarjeve domačije jih je 1216 plačalo vstopnino, 210 obiskovalcev beležimo v času odprtih vrat in 530 obiskovalcev v času delavnic in raznih srečanj z namenom promocije in spodbujanja varstva kulturne dediščine. Močno je med obiskovalci poraslo je zanimanje za nakup artiklov, ki jih nudi v prodajo informacijska točka.

Novost v letu 2007 je bila priprava in organizacija več delavnic za otroke pod vodstvom sodelavk iz znanstvenoraziskovalne službe. Delavnice so imele velik odmev in so bile pri otrocih izredno lepo sprejete. Tema delavnic so bila stara kmečka opravila in stare otroške igre, katerih namen je bil ohranjanje kulturne dediščine.

### **3.11 Sodelovanje z lokalnimi skupnostmi in drugimi institucijami**

*Sodelujejo: vse organizacijske enote*

V okviru javne službe TNP sodeluje z lokalnimi skupnostmi pri doseganju namena zavarovanja in zastavljenih ciljev varstva in razvoja zavarovanega območja. Sodelovanje TNP z lokalnimi skupnostmi, pa tudi z drugimi organizacijami, je utečeno, saj večinoma poteka že daljše obdobje.

### **3.11.1 Sodelovanje z lokalnimi skupnostmi**

- občine: Bled, Bohinj, Bovec, Gorje, Kranjska Gora, Tolmin, Kobarid.

### **3.11.2 Sodelovanje z MOP in organi v njegovi sestavi**

- sodelovanje s predstavniki ARSO pri pripravi naravovarstvenih pogojev;
- sodelovanje z MOP, Inšpektoratom RS za okolje in prostor;
- sodelovanje z MOP - pravno sistemsko službo glede potrebnosti pridobitve naravovarstvenega soglasja v primerih agromelioracijskih del v TNP;
- sodelovanje z MOP - Direktoratom za prostor v zvezi s postopkom priprave in sprejemanja izvedbenih aktov v Občini Bohinj (PUP za plansko celoto TNP, ureditveno območje biatlonskega centra na Rudnem polju).

### **3.11.3 Sodelovanje z javnimi zavodi in drugimi institucijami s področja dela**

- ZRSVN: OE Kranj, OE Nova Gorica;
- ZVKDS: OE Kranj, OE Nova Gorica;
- ZGS: OE Tolmin (KE Bovec, Tolmin) in OE Bled (KE Bohinj, Pokljuka in Kranjska Gora);
- Naravoslovno tehniška fakulteta, Oddelek za geologijo;
- Fakulteta za arhitekturo;
- Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo;
- Filozofska fakulteta, Oddelek za sociologijo;
- Geografsko društvo Gorenjske;
- Geološki zavod Slovenije;
- PUH;
- Zavod za ribištvo Slovenije;
- Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica;
- planinska društva: Nova Gorica, Radovljica, Tolmin;
- agrarne skupnosti: Dovje Mojstrana, Koprivnik-Gorjuše, Stara Fužina, Bohinjska Češnjica, Bohinjska Bistrica, Trenta;
- krajevne skupnosti: Stara Fužina-Studor, Soča-Trenta.

### **3.11.4 Sodelovanje z drugimi ministrstvi in sodelovanje z upravnimi enotami**

- Ministrstvo za gospodarstvo;
- Ministrstvo za promet, Direkcija RS za ceste;
- Ministrstvo za kulturo;
- Ministrstvo za šolstvo in šport: nacionalni razvojni projekt za obdobje 2007-2023 Nordijski center Planica;

- Ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano;
- MNZ, policijske postaje Tolmin, Kobarid, Bovec, Kranjska Gora, Bled in gorska policijska enota;
- upravne enote: Radovljica, Tolmin, Jesenice.

### **3.11.5 Sodelovanje z lokalnimi turističnimi organizacijami v okviru Skupnosti Julijske Alpe, lokalnimi turističnimi agencijami in regionalnimi razvojnimi agencijami**

- LTO: Kranjska Gora, Bohinj, Sotočje, Bovec, Bled;
- M Tours Bled, Kompas Bled, Globtour Bled;
- regionalna razvojna agencija – BSC Kranj;
- Regionalna razvojna agencija SORA;
- Posoški razvojni center;
- RRS Gorenjske – odbor za turizem, šport in kulturo, odbor za okolje, prostor in infrastrukturo;
- Turistična zveza Gornjega Posočja.

### **3.11.6 Drugo sodelovanje**

- sodelovanje z osnovnimi šolami ob in v parku (OŠ dr. Janeza Mencingerja, Bohinjska Bistrica, OŠ Gorje, Zgornje Gorje, OŠ prof. dr. Josipa Plemlja, Bled, OŠ Frana Saleškega Finžgarja, Lesce, OŠ Antona Tomaža Linharta, Radovljica, OŠ Antona Janše, Radovljica, OŠ Koroška Bela, OŠ Prežihovega Voranca, Jesenice, OŠ Toneta Čufarja, Jesenice, OŠ Mojstrana, OŠ Josipa Vandota, Kranjska Gora, OŠ Bovec, OŠ Soča, OŠ Simona Gregorčiča, Kobarid, OŠ Franceta Bevka, Tolmin, OŠ Dušana Muniha, Most na Soči, OŠ Simona Kosa, Podbrdo);
- sodelovanje z eko kmetijami v parku (Psnak v Zgornji Radovni, Pr' Gorjup v Podjelju, Jelinčič v Soči, Plajer v Trenti, Lavrač v Čadrgu);
- JSKD, območna izpostava Tolmin.

Mednarodno sodelovanje TNP je predstavljeno v okviru 4. poglavja tega poročila.

## **3.12 Pomembnejši dogodki v letu 2007**

TNP je, kot vsako leto, tudi v preteklem letu organiziral, soorganiziral ali sodeloval pri mnogih domačih in mednarodnih dogodkih, med katerimi jih je veliko že postalo tradicionalnih (npr. Eko praznik in Kmečki praznik v Tolminu, Zaključni koncert Primorska poje, Belarjevi dnevi, Mednarodni glasbeni forum, Trentarski senjem ter druge razstave in predstavitve). Še posebej pa so v tem letu izstopali naslednji dogodki:

- V okviru dela in priprave gradiva za nov zakon o TNP so nevladne okoljske organizacije v Ljubljani 9. februarja pripravile posvet o bodočnosti parka. Na posvet je bil povabljen tudi

gospod **David Sheppard**, izvršni direktor IUCN / WCPA (Svetovna komisija za zavarovana območja). David Sheppard je obiskal upravo parka in sam park ter svetoval pri nadaljnjem delu pri pripravi zakona.

- Spomladi leta 2007 je bila v Narodni galeriji podelitev Steletove nagrade in priznanj za leto 2006, ki jih podeljuje Slovensko konservatorsko društvo. Med prejemniki **Steletovega priznanja** je bil tudi naš sodelavec **Jože A. Mihelič**, vodja Službe za izobraževanje in naravovarstveno vzgojo. Priznanje je prejel za popularizacijo in doprinos k ozaveščanju o pomenu narave in kulturne dediščine s poudarkom na Triglavskem narodnem parku.
- Triglavski narodni park je od 17. do 20. maja na Bledu organiziral in gostil redno **sejo predsedstva Federacije Europarc** (mag. Martin Šolar je član predsedstva Europarca). Pri pripravi nove strategije Europarca in novih projektov je TNP v okviru federacije vedno znova priznan kot eden najbolj aktivnih, odgovornih in prepoznavnih parkov.
- V okviru nagrad Evropske unije za kulturno dediščino za leto 2006 je Triglavski narodni park v kategoriji arhitekturna dediščina 8. junija 2007 v Stockholmu prejel **diplomo Europa nostra** za delo opravljeno ob prenovi Pocarjeve domačije v Zgornji Radovni. Pocarjeva domačija je bil eden od 110 projektov iz 32 evropskih držav, ki so kandidirali v kategoriji projektov ohranjanja kulturne dediščine. V tej kategoriji je bilo podeljenih 17 nagrad. V obrazložitvi nagrade, ki jo je prejela Pocarjeva domačija, je navedeno, da Triglavski narodni park prejema to diplomo za »pretanjeno uporabo tradicionalnih znanj in materialov pri ohranjanju redkega in avtentičnega primera alpske arhitekture iz 18. stoletja in ohranjanja etnološke dediščine ter s tem povezanih lokalnih možnosti pridobivanja dohodka«. Evropska unija je leta 2002 uvedla Evropsko nagrado za kulturno dediščino kot del implementacije programa Culture 2000, v njenem imenu pa nagrado razpisuje in vodi Europa nostra, pan Evropska organizacija za ohranjanje dediščine. To je združenje 220 evropskih nevladnih organizacij, ki se ukvarjajo z ohranjanjem kulturne dediščine. Podpira in spodbuja nacionalne in internacionalne kampanje za ohranjanje, reševanje in oplemenitenje evropske dediščine in sicer predvsem z nagrado Europa nostra za kulturno dediščino.
- V okviru projekta Interreg **Železna pot**, kjer je TNP partner Gorenjskemu muzeju, je bila **29. junija odprta nova tematska parkovna pot – Železna pot**. Pot povezuje pomembna nahajališča železnodobnih najdb na Pokljuki, v Fužinarskih planinah ter na Komni in Voglu.
- **TrentaArs**, umetniška delavnica mednarodno priznanih umetnikov vizualnih umetnosti, ki se je v letu 2007 odvijala prvič in bo tradicionalna. Vsak od udeležencev je eno ali več del, ki jih je ustvaril v času delavnice v Trenti, pustil organizatorjem (TD Soča Trenta, KD Triglav Trenta in TNP) v trajno last. V okviru delavnice sta bili izvedeni dve tiskovni konferenci, urejena razstava in izdelan predstavitveni katalog.

## 4 DRUGE DEJAVNOSTI

### 4.1 Projekti

Nameni, cilji in rezultati projektov se seveda povezujejo in prepletajo z v 3. poglavju navedenimi in opisanimi nalogami javne službe in javnimi pooblastili, v posebnem poglavju pa jih v poročilu navajamo zaradi drugačnega načina financiranja (v veliki meri iz mednarodnih skladov) ter zaradi narave projektne dela, ki traja določen čas.

#### 4.1.1 Projekt Alpencom

*Vodi: znanstvenoraziskovalna služba*

V okviru Alpske mreže smo v preteklem letu sodelovali pri projektu ALPENCOM (ALP ENvironmental COMmunication), ki predstavlja integriran pristop upravljalcev zavarovanih območij k skupnemu načrtovanju in sodelovanju pri upravljanju s pomočjo rednih izmenjav strokovnjakov, strokovnih posvetov in tečajev ter skupni pristop k dvigu zavesti javnosti o pomenu naravovarstva. Po eni strani je bil torej projekt zasnovan na izmenjavi izkušenj pri vrednotenju narave in uvajanju upravljalških ukrepov, ki naj bi vodili k skupni strategiji varstva naravnih in kulturnih vrednost ter naravi prijazne rabe virov. Po drugi strani bomo z razvojem interaktivnih orodij komuniciranja z javnostjo okrepili zavest o pomenu gorskih ekosistemov. Projekt vključuje zasnovo za interaktivno izmenjavo podatkov in izkušenj dobre prakse med upravljalci zavarovanih območij.

Vzporedno z notranjimi aktivnostmi so potekale običajne predstavitve v javnosti z namenom večje transparentnosti strategij upravljanja z naravo v gorah.

Projekt je bil razdeljen na naslednje delovne sklope (DS):

- DS1: Pripravljalna dela na mednarodni ravni
- DS2: Upravljanje projekta na mednarodni ravni
- DS3: Lokalno upravljanje projekta
- DS4: Informacije in dvig zavesti v javnosti
- DS5: Javne informacije v informacijskih središčih
- DS6: Komunikacije med zavarovanimi območji

V okviru DS2 smo sodelovali z vodilnim partnerjem pri usklajevanju pravnih in upravnih zadev projekta, pripravi skupnih poročil in splošnih zadevah projekta.

V okviru DS3 smo opravljali predvsem naslednja dela:

- usklajevanje in preverjanje stanje zakonodaje, predvsem na področju mednarodnih javnih naročil, povezano s "Star contract" med partnerji,
- priprava dveh vmesnih poročil za JTS in enega vmesnega poročila za slovensko sofinanciranje, oboje v skladu z navodili in standardi programa Interreg IIIb in slovenskimi predpisi,
- redna koordinacijska srečanja projektnih partnerjev.

Rezultati projekta, ki so pomembni za javnost, se najbolje kažejo v DS 4 in 5. V okviru DS4, kjer smo pripravili **potujočo razstavo Človek in neokrnjena narava**, so bila opravljena naslednja večja dela:

- korekcije prevodov nekaterih delov vsebin v slovenščino,
- organizacija in prevoz razstave v Slovenijo,
- postavitve razstave v novembru,
- izobraževanje animatork info središča Triglavska roža na Bledu za vodenje po razstavi in uporabo audio opreme razstave,
- vodenje obiskovalcev (skupin in posameznikov) po razstavi,
- priprava vsebin za reklamni listič in transparent o razstavi,
- priprava video promocijskega spota o potujoči razstavi,
- priprava štirih otroških delavnic na temo Alpske mreže s poudarkom na vsebinah razstave,
- komunikacija s Parkom Škocjanske jame, Logarsko dolino, Cankarjevimi domovi in Ljubljanskim sejmom glede možnosti postavitve razstave v Sloveniji na drugih lokacijah,
- priprava in organizacija tiskanja razglednic Alpske mreže.

V okviru DS5 je bila postavljena **inštalacija 3D virtualnega preleta čez Alpe** z delovnim imenom Vivito. Pri tem smo sodelovali z naslednjimi deli:

- organizacija in pridobitev podatkov aerofotosnemanj na območju TNP,
- priprava končnih besedil zanimivih točk na območju TNP (65),
- pregled prevodov in pomoč prevajalcem pri slovenjenju vsebin drugih partnerjev in celotnih Alp,
- priprava in zbiranje fotografij zanimivih točk,
- tehnična zasnova postavitve terminala Vivito v info središču Triglavska roža na Bledu, vključno z organizacijo nabave in montaže strojne in programske opreme,
- sodelovanje z izvajalcem Vivito inštalacije pri reševanju problemov s programsko opremo in licencami,
- promocijsko srečanje turističnih delavcev z namenom predstavitve 3D virtualnega preleta čez Alpe,
- priprava uradnega odprtja Vivito, predvideno za januar 2008,
- priprava vsebin in oblikovanje reklamnega lističa in transparenta z vsebinami Vivito,
- izobraževanje animatork in sodelavcev ZRS za pomoč obiskovalcem pri uporabi virtualnega preleta,
- priprava gradiva za javne medije.

Projekt Alpencom se je zaključil februarja 2008.

#### **4.1.2 Projekt AV.IS (Informacijski sistem za obiskovalce o naravnih nevarnostih)**

*Vodi: služba za posege v prostor*

Projekt AV.IS (Alps Visitors – InfoSystem – Natural Hazards) je program čezmejnega sodelovanja med Avstrijo (Koroško) in Slovenijo na področju varstva pred naravnimi nesrečami. Nosilec projekta je KAGIS, slovenska partnerja pa sta Podjetje za urejanje

hudournikov in Triglavski narodni park. Na slovenski strani je bilo izbrano del območja narodnega parka, ki leži znotraj občine Kranjska Gora.

Cilj projekta je na podlagi medsebojnega sodelovanja in izmenjave izkušenj izboljšati sistem varstva pred naravnimi nesrečami, še posebej na območjih, ki so naravovarstveno pomembna, hkrati pa tudi privlačna za razvoj turizma. Pogosto se prav na območjih zadrževanja obiskovalcev pojavljajo erozijski dogodki z velikim škodnim potencialom.

S projektom, ki se je začel v letu 2006, nadaljuje in končuje pa se v prvi polovici l. 2008, so izdelane strokovne podlage, usklajeni postopki in orodja za ovrednotenje ogroženosti naravnega prostora, pripravljen pa bo tudi internetno podprt informacijski sistem za obveščanje obiskovalcev Alp. Tematika varstva pred naravnimi nesrečami bo vključena v informacijsko ponudbo narodnega parka in lokalne skupnosti. Velika pozornost je dana tudi aktivnostim za ozaveščanje obiskovalcev o naravnih nevarnostih ter pripravi izhodišč za usmerjanje turizma in rekreacije v prostoru.

#### **4.1.3 Projekt ERA**

*Vodi: služba za kmetijstvo, gozdarstvo in razvoj podeželja, sodeluje oddelek za promocijo in trženje*

V letu 2007 je bil zaključen projekt ERA, ki se tudi glede na dosežene cilje nadaljuje in nadgrajuje z novimi vsebinami. V okviru projekta vzpostavljeno partnerstvo je zares kakovostno in iz njega že rastejo novi projekti.

Rezultati projekta so:

- zbrani podatki za potrebe NU za TNP;
- izdelani promocijski materiali (mape, vrečke, DVD-ji);
- izdan priročnik o Naturi 2000;
- oblikovana iniciativa »krog parkov«;
- sodobno opremljena učilnica za potrebe JZ TNP;
- vzpostavljeno konkretno in trajno sodelovanje med NP Nockberge, naravnim parkom Julijsko predgorje in TNP.

V okviru projekta ERA so bili realizirani vsi trije planirani naravoslovni dnevi, katerih se poleg osnovnošolcev iz Italije in Avstrije na Belarjevih naravoslovnih dnevih udeležuje tudi Hrvaška.

#### **4.1.4 Projekt Palpis**

*Vodi: znanstvenoraziskovalna služba*

Čezmejno sodelovanje z Naravnim parkom Julijsko predgorje je potekalo v okviru projekta Palpis, ki se zaključuje. Njegova osnovna naloga v letu 2007, to je priprava načrta upravljanja in komunikacija za Natura 2000 območja v občinah Bovec in Kobarid, je bila presežena. Zanimiva se zdi ugotovitev naših sodelavcev, da je tukaj živeči človek doslej naravo znal dobro varovati in jo ohranjati: najprej sebi v korist in trajnostno uporabo, v luči projekta, kjer

obravnavamo tako imenovano evropsko pomembno naravo, pa tudi vsem državljanom Evropske unije. To so zelo zanesljiva zagotovila, da bo znal tako delati tudi vnaprej. Seveda obstajajo posamezniki, ki lahko s svojim kratkovidnim stremljenjem za velikimi dobički naravi in s tem tukaj živečemu človeku škodujejo. Tem je pravzaprav namenjen načrt upravljanja, ki pove, kako je treba in kako se sme ravnati, da nam ostane to, kar smo že doslej ohranili in bomo v prihodnje še potrebovali.

Projekt Palpis je poskus širšega gledanja na varovanje narave in trajnostni razvoj. Najprej je treba poudariti evropsko pomembnost, ki nam tudi pri naravi v okviru programa Natura 2000 kaže na dejstvo: v evropski zvezi držav imamo veliko potencialov, torej nismo nepomembni. Na drugem mestu velja omeniti čezmejno sodelovanje z Naravnim parkom Julijsko predgorje v Reziji, ki nam kaže na to, da narava ne pozna meja, kakor tudi človek ne. S tem mislimo na podobne težave, ki si jih delimo na slovenski in italijanski strani: zmanjšane razvojne možnosti, oddaljenost od ekonomskih središč, odseljevanje, predvsem mladih, pomanjkanje razvojnih idej in spodbud itd. Tretja stvar, izjemno pomembna, je komunikacija z deležniki in prebivalci. Ne le obveščanje in ozaveščanje s publikacijami, ampak neposreden stik, neposredna razlaga posameznih ugotovitev, neposredno delo z ljudmi. Vedno bolj spoznavamo, da bo na tem področju treba še veliko postoriti, upamo pa, da smo tudi v okviru projekta napravili pomembne korake k preganjanju strahu pred dejavnostjo varstva narave.

Z zbiranjem podatkov o naravi in komunikacijskimi aktivnostmi smo pričeli jeseni 2005 in nadaljevali tudi v letu 2007. Na usklajevalnih sestankih s partnerji smo določili, katere podatke potrebujemo. Nadaljevali smo z zbiranjem in urejanjem podatkov o naravi in človekovih vplivih. Terensko delo je bilo opravljeno na problematičnih lokacijah, zahtevalo je bistveno več časa, kot smo načrtovali. Pripravljen je bil predlog in vsebine za internetno predstavitev. Naporna so bila tudi usklajevanja okrog standardov v Sloveniji in Italiji (geodezija, načini zbiranja podatkov o naravi ...). Nadaljevanje dela jeseni je potekalo v največji meri kot kartiranje habitatnih tipov (vsebinsko - določanje tipov), priprava, pregled zgledov načrta upravljanja, ki so že bili izdelani v Sloveniji in Italiji, priprava okvira ukrepov, ki so potrebni za ohranjanje rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov. Pripravljena je osnovna vsebina za spletno stran palpis.org, ki jo je organiziral italijanski partner. V letu 2007 smo posebno v drugi polovici leta močno povečali delo na analizah in zbiranju podatkov o naravi in vplivih; ukrepi za habitatne tipe in vrste so bili v dodelavi in so bili skoraj zaključeni. Poleti je potekalo tudi obširno zbiranje in urejanje podatkov o človeku ter primerjave s popisom nepremičnin GURS. Pri tem smo vključili večje število študentov, ki so s terenskimi popisi in vnašanjem podatkov pomembno prispevali k bazi podatkov. V tem času smo primerjalno pregledali evidenco nepremičnin, ki jo pripravlja GURS in ki je v tem času postala nekakšen standard, ki ga bomo morali upoštevati pri evidentiranju prisotnosti človeka v prostoru.

Projekt Palpis je poskus širšega gledanja na relacijo med varstvom narave in trajnostnim razvojem. Že nekatere konkretne rešitve v načrtu upravljanja so takšne, da spodbujajo človekove dejavnosti. Na primer planinsko pašništvo, košnja v primernem času, vztrajanje pri sonaravnem gozdarstvu ali mirna območja vodotokov. Takšne rešitve ne le ohranjajo naravo v ugodnem stanju, ampak človeka z njegovimi dejavnostmi neposredno vključijo v procese ohranjanja.

#### 4.1.5 Program ohranjanja biotske in krajinske pestrosti (Monako)

*Vodi: služba za načrtovanje, upravljanje in razvoj parka*

V okviru omenjenega programa je bilo v letu 2007 pripravljeno zaključno poročilo za prvo fazo projekta (2005 – 2006), hkrati pa smo pripravili nadaljnji triletni program projekta (2007 – 2009), ki je bil spomladi 2007 tudi potrjen.

V okviru novega programa smo v letu 2007 prednostno izvajali naslednje naloge:

- nadaljevanje dela v akciji ohranjanja biotske in krajinske pestrosti na planini Klek (monitoring in nadzor nad izvajanjem pašnega reda na planini, popis vrst, raziskave in varstvo macesnovih gozdov),
- ureditev počivališča in informacijske točke na prostem na Mrzlem Studencu (urejanje lastniških razmer, priprava idejnih zasnov),
- Poključka soteska (sanacija stanja po snegolomu, popis vrst, usklajevanje z deležniki).

Posebej velja izpostaviti sanacijo stanja v naravnem spomeniku Poključka soteska. V začetku leta je bilo zaradi snegoloma v soteski podrto ogromno drevja. TNP je na strokovni in organizacijski ravni usklajeval sanacijo stanja in prispeval tudi več kot polovico potrebnih sredstev odstranitve podrtega drevja.

## 4.2 Mednarodno sodelovanje

### 4.2.1 Predsedovanje Slovenije EU

V okviru predsedovanja Slovenije EU je bila na MOP ustanovljena strokovna skupina J2 – biodiverziteta. Osnovna naloga skupine je priprava na COP 9 – Svetovna konferenca držav pogodbenic podpisnic Konvencije o biološki pestrosti – ki bo v času predsedovanja Slovenije EU v maju 2008 v Bonnu v Nemčiji. V skupino je kot strokovni koordinator za gorske ekosisteme oziroma kot dodatna strokovna pomoč za področje zavarovanih območij in gozdne biodiverzitete vključen tudi mag. Martin Šolar s TNP. Na osnovi Uredbe Vlade RS o predsedovanju ima TNP sklenjeno posebno pogodbo z MOP.

Preko leta 2007 so potekale priprave in usklajevanje z Evropsko komisijo in predsedujočima državama EU Nemčijo in Portugalsko, predvsem priprava strokovnih izhodišč za posamezna področja iz Konvencije o biološki pestrosti.

Mag. Martin Šolar je član strokovne skupine, ki pod vodstvom direktorja DG Environment, DIR B – Protecting the Natural Environment gospoda Ladislava Mika pripravlja t. i. iniciativo »Wilderness« oziroma ohranjanje tistih zavarovanih območij v Evropi, kjer ni izvajanja aktivnega upravljanja. Primer postopnega uveljavljanja IUCN standardov v TNP je predstavljen kot zgled in primerna upravljavska usmeritev. DG Environment, DIR B pripravlja v okviru nove finančne perspektive in programov LIFE plus razpise, pri katerih bodo lahko prednostno sodelovali parki s primeri dobre prakse.

### 4.2.2 Svet Evrope

Redno sodelovanje in usklajevanje z Direktoratom za kulturo ter kulturno in naravno dediščino pri Svetu Evrope posebej v zvezi z Evropsko Diplomo, ki jo je Triglavski narodni park prejel leta 2004. Osrednja naloga je spremljanje stanja in napredku glede pogojev in priporočil iz resolucije o Diplomi TNP-ju.

### 4.2.3 IUCN

Mag. Martin Šolar je član IUCN /WCPA – Svetovna komisija za zavarovana območja pri IUCN. V okviru akcijskega plana WCPA se sodeluje predvsem pri uveljavljanju mednarodnih upravljaljskih kategorij, coniranja v zavarovanih območjih in preverjanje realnega statusa v posameznih zavarovanih območjih. V letu 2007 je potekala tudi intenzivna razprava v zvezi s prenovo upravljaljskih kategorij in priprava na svetovni naravovarstveni kongres, ki bo leta 2008 v Barceloni.

Opravili smo tudi koordinacijo IUCN-ovih pobud »Green belt – Zelena vez« in »Countdown 2010« za Triglavski narodni park.

### 4.2.4 Mreža zavarovanih območij

Mrežo zavarovanih območij v Alpah je ustanovila Francija leta 1995 kot prispevek k uresničevanju Alpske konvencije. Od leta 2006 dalje je Mreža priključena Stalnemu sekretariatu Alpske konvencije. Cilj Mreže zavarovanih območij v Alpah je izmenjava izkušenj in strokovnega znanja ter usklajevanje metod upravljanja med upravitelji zavarovanih območij, vzpostavitev ekološke povezanosti v Alpah, odnosi z javnostmi (skupne razstave, publikacije, filmi, prireditve, multimedijски projekti in internet) in sodelovanje z zunajalpskimi območji. Direktorica TNP dr. Marija Markeš je članica izvršnega odbora Mreže zavarovanih območij.

Mreža zavarovanih območij je v marcu leta 2007 soorganizirala tekmovanja Danilo Re v narodnem parku Mercantur v Franciji, ki so se ga udeležili tudi nadzorniki TNP. To je športno tekmovanje štiričlanskih ekip nadzornikov iz alpskih parkov, ki se pomerijo v turno-smučarskem vzponu, veleslalomu, teku na smučeh in v streljanju z zračno puško. Ekipi slovenskih nadzornikov sta dosegli 5. in 6. mesto, posebej pa sta se med posamezniki izkazala Bor Rojnik med veleslalomisti in Tine Štular v streljanju. V okviru prireditve je bilo tudi več drugih formalnih in neformalnih srečanj med parkovnimi upravami. Vzporedno pa je potekal tudi strokovni posvet.

### 4.2.5 Program UNESCO MAB

Slovenska nacionalna komisija za UNESCO je marca 2007 prvič uradno ustanovila nacionalni odbor MAB. Sklenjeno je bilo, da nacionalnemu odboru MAB predseduje predstavnik TNP

oziroma biosfernega območja Julijske Alpe mag. Martin Šolar. Naloga vodenja odbora MAB je tudi sprotno sodelovanje z Uradom za UNESCO in koordinacija z MOP ter zavarovanimi območji vključenimi v program UNESCO MAB. V letu 2007 je imel nacionalni odbor MAB štiri redne sestanke. Prvič smo že v prvi polovici leta pripravili programe dela, osnove za pogodbe za sofinanciranje programov UNESCO – MAB in se dogovorili o skupnih akcijah.

Povzetek programa UNESCO MAB za TNP v letu 2007:

- redno sodelovanje z Uradom UNESCA za JV Evropo v Benetkah in s sedežem UNESCA v Parizu,
- udeležba na strokovni EUROMAB konferenci v Turčiji (november),
- priprava in tisk promocijske zloženke »Biosferna območja in program MAB v Sloveniji«,
- sofinanciranje knjižice »Zapisan naravi (oglarstvo)«,
- brošura »Analiza prometa in obiska v TNP«,
- raziskava o številu obiskovalcev Julijskih Alp,
- strokovno usposabljanje zaposlenih z Biosfernega območja Julijske Alpe v NP Snowdonii,
- čezmejno sodelovanje Biosfernega območja Julijske Alpe z regijskim parkom Julijsko predgorje (Rezija) v Italiji.

#### 4.2.6 Federacija EUROPARC

V Europarc so iz Slovenije vključeni Triglavski narodni park, Park Škocjanske jame, Kozjanski park, Krajinski park Goričko ter tudi Ministrstvo za okolje in prostor. Prav Triglavski narodni park sodi med najstarejše in tudi med najbolj aktivne članice Europarca. Sodelovali smo pri mnogih projektih in aktivnostih, v zadnjem času smo vodilni pri izvajanju in razvijanju projekta Mladi nadzornik ter v letu 2007 pa smo z drugimi slovenskimi parki aktivno sodelovali tudi pri projektu Natura Network Programme.

Mag. Martin Šolar je od leta 2003 član predsedstva Federacije Europarc. V letu 2007 je bilo delo predsedstva intenzivno, saj je predsedstvo Europarca imelo ob načrtovanih treh rednih sejah še dve izredni. Federacija Europarc je na letni konferenci na Češkem sprejela novo strategijo in nov delovni program za obdobje 2008 – 2010.

#### 4.2.7 Drugo

V preteklem letu smo bili na področju mednarodnega sodelovanja aktivni še v okviru:

- partnerskih sodelovanj (obisk NP Snowdonia, skupna ekskurzija z NP Visoke ture in NP Les Ecrins, sodelovanje z RP Julijsko predgorje in NP Furlanski Dolomiti);
- sodelovanja v strokovni žiriji za evropsko nagrado za razvoj podeželja;
- prejema »Diplome Europa Nostra« na Švedskem;
- sodelovanja z Univerzo v Celovcu v vezi s podiplomskim študijem »upravljanja zavarovanih območij«;
- predstavitve dela in postopkov prekrškovnega organa nadzornikom Službe za varstvo narave iz hrvaške Istre;
- dveh tradicionalnih prijateljskih srečanj v Pušji vesi in Terski dolini;

- obiska edine naravovarstvene visoke šole Anhalt v mestu Bernburg v Nemčiji in NP Bavarski gozd;
- izvedbe osmega tradicionalnega Mednarodnega glasbenega foruma v sodelovanju z Dunajsko filharmonijo in Bank Austrio – Creditanstalt;
- priprave idejnih projektov in udeležbe na sejmu »Opazovanja ptic« v mestu Comachio v deželi Emilia – Romania skupaj z NP Delta Pad iz Italije;
- sodelovanja z narodnimi parki Vzhodnih Alp pri delu na Vijolični poti Via Alpina (oblikovanje skupne brošure, ki bo predvidoma izšla marca 2008).

## 5 POSLOVANJE

### 5.1 Finančne zadeve

*Vodi: oddelek za finančne zadeve*

Oddelek spremlja finančno poslovanje zavoda, skrbi za tekoče evidentiranje poslovnih dogodkov v poslovnih knjigah, vodi sintetične in analitične evidence sredstev in obveznosti do virov sredstev zavoda, blagajniško poslovanje, ter materialno knjigovodstvo, skrbi za pripravo finančnih načrtov ter obveznih računovodskih izkazov in drugih poročil ter analiz. Oddelek izvaja obračun plač in drugih prejemkov ter računovodski nadzor in skrbi za skladnost poslovanja z zakonskimi in drugimi predpisi.

Poleg že utečenega dela v računovodstvu smo v preteklem letu z Ministrstva za okolje in prostor dobili nove dodatne naloge pri izstavljanju zahtevkov za plače in materialne stroške. Pri materialnih stroških moramo zahtevke izstavljati po dejanskih stroških.

V oddelku ugotavljamo, da se je povečal obseg dela glede na odprtje novega info centra Triglavska roža, dodatnih nabav v količini in širokem spektru novih artiklov trgovskega blaga, katerega vodimo v redni in komisijski prodaji. V oddelku sedaj vodimo in spremljamo tudi plačila glob. Na splošno ugotavljamo, da se obseg dela in naloge v računovodstvu iz leta v leto povečujejo (več prejetih, izdanih računov, več poslovanja z blagajno, več trgovskega blaga, več obračunov za info centre, globe, večji obseg osnovnih sredstev in drobnega inventarja, večje število zaposlenih, večje število poročanj ipd.).

### 5.2 Kadrovske zadeve

*Vodi: oddelek za administrativne in splošne zadeve*

V okviru kadrovskih zadev so bile v preteklem letu opravljene naslednje naloge:

- sodelovanje z Zavodi za zaposlovanje (iskanje novih delavcev ipd.);
- prijava prostih delovnih mest;
- vodenje personalnih map;
- koordiniranje komisij za izbor novih delavcev in priprava sklepov, zapisnikov ipd.;
- prijave in odjave delavcev in njihovih družinskih članov na ZZZS, ter sporočanje o spremembah;
- priprava obvestil o letnih dopustih;
- priprava pogodb, »sklepov«, obvestil, aneksov in raznih dogovorov delavcem, ki so povezani z delovnim razmerjem;
- spremljanje zakonodaje s področja delovnih razmerij.

### 5.2.1 Izobraževanje in usposabljanje delavcev TNP

Na področju izobraževanja in usposabljanja so bili v letu 2007 izvedeni naslednji programi (v oklepaju je navedena udeležba delavcev TNP):

- pripravljalni seminar za opravljanje izpita iz prekrškovnega postopka (2 delavca);
- preizkus znanja iz Zakona o upravnem postopku (2 delavca);
- izvedba tečaja za preglednike divjačine (6 delavcev);
- predavanje na temo Balistika in optika in praktične vaje (NNS);
- strokovno predavanje o nevarnosti klopov, stekline (NNS);
- letni izobraževalni seminar za NNS (NNS);
- letno izpopolnjevanje za planinske vodnike (4 delavci);
- seminarji s področja varnosti in zdravja pri delu;
- tečaj nemškega jezika (6 delavcev);
- začetni tečaj nemškega jezika (2 delavki);
- seminarji s področja dela.

En sodelavec se je v letu 2006/07 zaradi zahtev delovnega mesta izobraževal in šolanje v letu 2007 uspešno zaključil.

V letu 2007 ni bilo mogoče izvesti lovsko-čuvajskih izpitov, ker jih Lovska zveza Slovenije ni organizirala. Razlog, ki so ga navedli, je bil odsotnost ustreznih podzakonskih predpisov.

### 5.2.2 Analiza kadrovanja in kadrovska politika

V TNP je bilo na dan 31. 12. 2007 zaposlenih 53 ljudi (od tega sta 2 zaposlitvi za polovični delovni čas, kar pomeni, da je bilo v TNP 52 zaposlitev za polni delovni čas), ki delajo v okviru javne službe. V okviru projektov pa so bili na dan 31. 12. 2007 zaposleni 4 ljudje (od tega 1 zaposlitev za polovični delovni čas). Povprečno število zaposlenih v TNP v letu 2007 je bilo 48,34, vključno z zaposlitvami na projektih (v to številko pa niso vključeni delavci in delavke na daljši bolniški odsotnosti in porodniškem dopustu).

Zaposlitve na projektih kažejo na aktivno vključevanje TNP tudi na tem področju, vse pogodbe o zaposlitvi pa so sklenjene za določen čas (ena le polovični delovni čas in ena za krajši delovni čas od polnega).

TNP je v letu 2007 zaposlil 2 delavca za nedoločen čas (oddelek za pravne zadeve, naravovarstvena nadzorna služba) ter 7 delavcev za določen čas, in sicer za potrebe izvajanja projektne dela, za nadomeščanje delavk na porodniškem dopustu, daljših bolniških odsotnosti, koriščenja pravice do krajšega delovnega časa zaradi starševstva in drugih razlogov. V letu 2007 so bile 4 delavke na porodniškem dopustu, en delavec pa na daljši bolniški odsotnosti. Vseh odsotnih delavk oziroma delavcev iz objektivnih razlogov nismo nadomestili oziroma jih nismo nadomestili v celoti.

### 5.3 Pravne zadeve

*Vodi: oddelek za pravne zadeve*

Oddelek za pravne zadeve je začel delovati v začetku leta 2007. Poleg začetnega spoznavanja dela javnega zavoda TNP je v letu 2007 oddelek skrbel za formalnopravno usklajenost poslovanja zavoda z veljavnimi predpisi, in sicer:

- s spremljanjem zakonodaje in poročanje o spremembah, relevantnih za poslovanje zavoda;
- s pripravo novih oz. pravnim usklajevanjem veljavnih splošnih aktov zavoda (spremembe Statuta TNP, Pravilnik o postopkih in ukrepih za zavarovanje osebnih podatkov, Pravilnik o izvedbi javnega naročanja v JZ TNP, Pravilnik o delovnem času, Poslovnik o izvajanju lovskih nalog – slednja dva še nista bila sprejeta);
- pravnim usklajevanjem pogodb in drugih dokumentov s področja dela zavoda (najemne, menjalne pogodbe, avtorske pogodbe, pogodbe o zaposlitvi, podjemne pogodbe, sklepi in odločbe, predvsem s področja delovnega prava, ipd.).

V okviru področja dela je bilo izdelanih več internih pravnih mnenj in stališč s področja delovanja zavoda, predvsem s področja delovnega in stvarnega prava. Pogosto je oddelek za pravne zadeve pripravil obsežnejša pravna stališča v obliki dopisov, ki so po svoji naravi primerljivi s pravnimi mnenji.

Oddelek za pravne zadeve je nudil tudi pravno podporo pri vlaganju pravnih sredstev in vodenju postopkov v delovnopravnih zadevah ter pred upravnimi in sodnimi organi. Pripravljal je strokovno gradivo za seje sveta zavoda, sodeloval pa je tudi pri pripravi strokovnih podlag za predlog novega Zakona o Triglavskem narodnem parku.

### 5.4 Trženje in promocija

*Vodi: oddelek za trženje in promocijo*

Delo na tem področju je zajemalo predstavitve TNP doma in v tujini, v poletni sezoni smo beležili polno zasedenost prenočitvenih kapacitet TNP, večje število vodenih izletov, z boljšo ponudbo pa smo bili uspešnejši tudi pri prodaji izdelkov TNP.

Promocijske aktivnosti smo izvajali na mednarodnem sejmu v Hannoveru v Nemčiji (Anderereisen), na sejmu TIP in Narava zdravje v Ljubljani, sejmu opazovanja ptic v Comachiu (Italija) in na Kmetijskem sejmu v Gornji Radgoni. Poleg tega smo se predstavili tudi na Dnevu parkov v Venzonu (Pušji vesi) v Italiji in v nakupovalnem središču Atrio v Beljaku (Avstrija). Organizirali in izvedli smo več snemanj z RTV Slovenija: Turistika na temo Pocarjeve domačije, BBC in Slovenia Magazin na temo TNP ter sodelovali v oddaji Dobro jutro ob Dnevu parkov v mesecu maju in v avgustu v Bovcu. Oblikovali smo prispevek za brošuro Najboljše iz Slovenije, različne manjše prispevke za Svet pod Triglavom in vodnike po sejmih. Odgovarjali smo na vprašanja obiskovalcev in razpošiljali promocijske materiale. Na mednarodnem posvetu o eko muzejih v decembru mesecu v Manigu (I) smo kot vzorčni primer predstavili Pocarjevo domačijo.

Prenočitvene zmogljivosti TNP - koč, ki jih oddelek koordinira, so bile v letu 2007 za slab odstotek bolj zasedene kot v letu 2006. Koča Goreljek je bila v mesecih januarju, februarju ter juliju zaprta zaradi pomanjkanja vode, kar se odraža tudi v manjši zasedenosti. Prenočitvene zmogljivosti smo uvrstili na našo novo internetno stran ter jih oglaševali na [www.sloveniaholidays.com](http://www.sloveniaholidays.com).

V preteklem letu smo razširili število novih artiklov (volnene igrače, domače žganje in suho sadje, večje število lesenih spominkov) in skrbeli za obnovo zalog artiklov na prodajnih mestih TNP.

Oddelek je vodil tudi pripravo in izdajo koledarja prireditvev, strategijo stenskega koledarja ter pripravo in izdajo stenskega koledarja in planerja za leto 2007 (glej poglavje Založništvo).

## **5.5 Tehnično vzdrževanje in upravljanje z nepremičninami**

*Vodi: oddelek za tehnično vzdrževanje in upravljanje z nepremičninami*

Naloga oddelka tehnično vzdrževanje in upravljanje z nepremičninami je skrb za nepremičnine v upravljanju TNP, urejanje dokumentacije, predlaganje in koordiniranje obnovitvenih, vzdrževalnih in investicijskih del na objektih TNP ter tehnična in organizacijska dela na upravni stavbi TNP.

V prvi polovici leta smo se v oddelku posvetili predvsem popisu vseh nepremičnin, ki so v lasti in upravljanju TNP. Temeljit popis, ki je bil nujen že zaradi popisa nepremičnin s strani geodetske uprave, bo služil za evidenco nepremičnin, s katero ugotavljamo dejansko stanje in s pomočjo katere bomo v bodoče vodili in načrtovali vzdrževanje in druge aktivnosti.

Na področju upravljanja z nepremičninami smo opravljali še naloge v zvezi s pripravo dokumentacije v postopku pridobivanja dovoljenj (uporabna dovoljenja, kategorizacija objektov), pripravo požarnovarnostnih načrtov, urejanjem zemljiškoknjižnega stanja nepremičnin v upravljanju TNP.

Na področju tehničnega vzdrževanja smo opravljali naloge v zvezi z ureditvijo upravne stavbe in informacijskega središča TNP na Bledu (nov režim za vstopanje in varovanje objekta, napeljave, osvetlitev, priprava prostorov za selitev računalniških postaj, nabavljen sistem plinskih peči za priključitev na zemeljski plin), ureditvijo najemnega stanovanja za turistično dejavnost, okolice in parkirišča ob hiši Bohinjka, opravljanjem potrebnih tekočih vzdrževalnih del na nepremičninah v upravljanju TNP in pripravo objektov za poletno sezono. Poleg tega je bila s pomočjo naravovarstvene nadzorne službe na Šupci pod prelazom Vršič zgrajena razgledna ploščad, ki je namenjena tudi invalidom, dokončanje del sledi v letu 2008 (glej tudi poglavje Parkovna infrastruktura).

S pomočjo naravovarstvene nadzorne službe in helikopterjem slovenske vojske smo oskrbeli pet visokogorskih koč z drvimi in materialom za redno vzdrževanje. V veliki koči na Velem polju so bile zamenjane vse baterije za oskrbo z električno energijo. Ob tem smo pomagali z nošnjo materiala na planino Velo polje in Krstenico za potrebe pašništva in sirarstva.

Veliko škode in dodatnega dela je povzročil novembrski požar na objektih v upravljanju TNP v Bohinju. V požaru so bili močno poškodovani trije objekti – dva bivalna objekta in objekt z garažami, prebivalci objektov so bili evakuirani, delavci TNP pa so skupaj s krajanji Stare Fužine izvedli takojšnjo sanacijo pogorišča in zavarovali območje. O neljubem dogodku smo takoj obvestili tudi resorno ministrstvo. Že v decembru je bila pripravljena idejna zasnova za obnovo oziroma nadomestno gradnjo informacijske točke TNP.

## 5.6 Informatika

*Vodi: znanstvenoraziskovalna služba, sodeluje služba za posege v prostor*

V letu 2007 smo v znanstvenoraziskovalni službi, v okviru katere opravljamo tudi naloge s področja informatike, izvedli spodaj navedene večje naloge, ki smo jih razdelili na šest sklopov.

### 1. Strojne in sistemske nadgradnje

- priprava načrta za premestitev strežnikov na ustrežnejšo lokacijo,
- izvedba prve faze priprave klimatizirane strežniške sobe v kleti z nadgradnjo glavne hrbtenice omrežja,
- nadgradnja računalniškega omrežja v avlo (potrebe recepcije info središča in simpozijev) in na podstreho (potrebe vremenske postaje in teleskopa),
- preselitev glavnega strežnika v klet, vključno s prenovljenim sistemom brezprekinitvenega napajanja,
- postavitve komunikacijskega strežnika za javni dostop do SIOL mreže,
- priprava komunikacijskih vodov za selitev komunikacijskih strežnikov,
- sledenje delovanju GSM vmesnika,
- testna postavitve stacionarne GPS postaje na stavbi uprave na Bledu s povezavo v interno omrežje,
- testiranje mobilnega GPS sistema s programsko opremo za avtomatski vnos podatkov,
- testna postavitve vremenske postaje na info središču na Bledu z stalnim sledenjem temperaturi, vlagi, količini padavin, zračnem pritisku ter smeri in jakosti vetra,
- postavitve 4 delovnih postaj za študente v poletnem času.

### 2. Splošna sistemska informatika

- letno shranjevanje rezervnih kopij vseh podatkov z strežniških diskov na dislocirane optične diske,
- nadgradnja strežniškega sistema za vsakotedensko sukcesivno shranjevanje podatkov,
- ureditev in nadgradnja elektronske pošte za nove sodelavce in sodelavke,
- priprava javnega dostopa do spleta za obiskovalce v avli, ki je neodvisen od priklopa TNP na HKOM; v ožičeni in brezžični različici,
- priprava in namestitve varnih dostopa dveh uporabnikov do HKOM mreže iz zunanje mreže preko ADSL,
- sodelovanje s MJU pri urejanju varnosti na področju aplikacije e-dolg Ministrstva za finance,

- sodelovanje z MOP pri pripravi Programa upravljanja z Natura 2000 območji, predvsem na področju zasnov monitoringa stanja habitatnih tipov ter rastlinskih in živalskih vrst in sledenju človekovih vplivov na naravo,
- nadgradnja mrežnih elektronskih koledarjev v ZRS in uvedba koledarjev izbranim uporabnikom v drugih službah uprave,
- organizacija vodenja elektronskih dnevnikov za projektne sodelavce v okviru ZRS za potrebe kombiniranega vodenja delovnega časa v okviru projektov in na upravi,
- pridobitev novih rastrskih podlag barvnega DOF z resolucijo 50 cm,
- nadgradnja SDMS v verzijo 4, vključno s shranjevanjem podatkov, izobraževanjem administratorja in namestitvijo klientov na nekatere delovne postaje na upravi,
- prilagoditev konferenčnega sistema za mobilno uporabo,
- nadgradnja digitalnega IR prevajalskega sistema za možnost mobilne uporabe,
- priprava sistema obveščanja udeležencev simpozijev,
- priprava informacijske strukture sledenja števila obiskovalcev v info središču.

### 3. Sistemska informatika s področja vodenja katastrof živalskih in rastlinskih vrst ter evidence motenj v naravi

- priprava strukture podatkovne zbirke rastlin in živali Natura 2000 in slovenskih predpisov za sledenje njihovega statusa in sistematično dopolnjevanje statusa in ukrepov,
- priprava strukture podatkovne zbirke habitatnih tipov s tipičnimi ukrepi in smernicami za ravnanje,
- zasnova harmonizacije podatkov evidence motenj v naravi (EMONA), ki ga na TNP izvajamo od leta 1998 s podatki registra stavb in strukture najnovejše evidence nepremičnin GURS - uskladitev je potrebna zaradi tega, ker so državne evidence zdaj postale standard, TNP pa je doslej zbral že precej podatkov, ki jih standard ne vsebuje, so pa potrebni za upravljanje,
- priprava strukture podatkovne zbirke za elektronsko vnašanje podatkov o rednih opazovanjih živalskih vrst s področja lovske dejavnosti,
- zasnova in testna izvedba geokodirane fototeke in audioteke,
- priprava strukture posebne GIS zbirke za potrebe območja MaB izven TNP,
- priprav strukture geokodirane zbirke arheoloških najdišč na območju TNP in MaB,
- priprava tipskih struktur za prostorske načrte občin (po sistemu, kot ga uporabljata Bovec in Kobarid),
- priprava programskih osnov za posredovanje vremenskih podatkov na splet,
- ureditev podatkovnih zbirk Natura 2000 v območju MaB za potrebe priprave projekta Life,
- analize geolociranih podatkov rastlinskih in živalskih vrst ARSO in ZRSVN.

### 4. Zbiranje podatkov o stanju rastlinskih in živalskih vrst in vplivih človeka

- delno geolocirani (km kvadranti) podatki o rednih tedenskih lovskih opazovanjih na območju lovišča Triglav za leta 1999-2003,
- geolocirani podatki o novih nahajališčih vrst iz Nature 2000 na območju MaB na primorski strani,
- poligonski podatki in atributna baza (9 izbranih parametrov) za evidenco stavb na območju MaB v občinah Bovec in Kobarid - terenski popis in vnos podatkov v SDMS,

- linearizacija vodnih habitatnih tipov po najnovjših DOF - dopolnitev na območju občin Kobarid in Bovec (MaB),
- poligonizacija habitatnih tipov v Natura 2000 območjih v projektu Palpis,
- terenska določitev habitatnih tipov v Natura 2000 območjih projekta Palpis,
- prostorska statistična analiza potencialne prisotnosti rastlinskih in živalskih vrst v posameznih habitatnih tipov na območju Bovca in Kobarida,
- prostorska analiza človekovih vplivov v občinah Bovec in Kobarid,
- prostorska analiza vplivnih območij stavb na območju projekta Palpis,
- vnos digitalnih podatkov iz prostorskih načrtov občin Bovec in Kobarid iz leta 2004,
- testno vnašanje podatkov arheoloških najdišč in lokalitet,
- digitalizacija avdio in video dokumentarnih posnetkov o stanju narave in človeka v TNP v preteklosti iz U-Matic in VHS (testno),
- dodatno IR in video snemanje in analiza izbrane trase za potrebe projekta Palpis,
- nadgradnja jamskega katastra z novimi podatki.

#### 5. Vizualizacija

- dopolnitev vertikalnega pogleda na senčen relief TNP,
- priprava senčenih in barvnih gradientnih reliefov za potrebe prikaza rezultatov projektov ERA in Palpis,
- testna izgradnja 3D dinamičnega interaktivnega sistema za območje MaB (DMR in barvni DOF z možnostjo dodatka vektorjev),
- testni dinamični 3D prikazi za interaktivno GIS komunikacijo z deležniki za potrebe priprave Načrtov upravljanja Natura 2000 Palpis.

#### 6. Nadgradnje na delovnih postajah na upravi

- posodobitev odjemalcev elektronske pošte na večini delovnih postaj na upravi z Mozilla 1.72 na Thunderbird in Firefox,
- redna vzdrževanja, nadgradnje in odpravljanje manjših napak ter nadgradnje posameznih delovnih postaj.

Služba za posege v prostor na svojem področju dela ureja podatke za GIS (geografski informacijski sistem):

- urejanje podatkovne baze v sistemu SDMS za potrebe prostorskih zadev,
- urejanje, zbiranje, arhiviranje digitalnih prostorskih podatkov za potrebe delovanja službe za posege v prostor,
- vzpostavitev ArcGIS sistema na lokalnem računalniku,
- zbiranje in naročanje digitalnih prostorskih podatkov za GIS sistem,
- izdelava relacijskega podatkovnega modela za vnašanje in arhiviranje zadev s področja posegov v prostor,
- vzpostavitev in seznanjanje ostalih uporabnikov z drugimi aplikacijami s področja vpogledovanja in pridobivanja prostorskih podatkov,
- pomoč ostalim uporabnikom GIS-a znotraj TNP-ja,
- izdelava novih shape območij grbinastih travnikov (sodelovanje s službo za kmetijstvo, gozdarstvo in razvoj podeželja),

- izdelava podatkovne baze in vzpostavitev programa za pregledovanje prostorskih podatkov za službo za načrtovanje, upravljanje in razvoj parka.

Na področju dokumentnega sistema so bila v preteklem letu pripravljena izhodišča za vzpostavitev sodobnega dokumentnega in arhivskega sistema v TNP-ju in izvedena predstavitev enega od sistemov.

## **5.7 Varstvo pri delu**

*Koordinira: strokovni delavec za varnost pri delu*

V letu 2007 so bile v TNP izvedene številne zakonsko obvezne aktivnosti s področja varnosti in zdravja pri delu (glej tudi Izobraževanje in usposabljanje delavcev TNP), in sicer:

- obdobjni preventivni usmerjeni zdravstveni pregledi,
- priprava in organizacija izobraževanj po programu usposabljanja za varno in zdravo delo,
- organizacija testiranja krvi zaposlenih glede odpornosti na klopni meningoencefalitis,
- urejanje evidenc skladno z ZVZPD,
- nabava manjkajočega sanitetnega materiala v priročnih omaricah prve pomoči v skladu z novim Pravilnikom o organizaciji, materialu in opremi za prvo pomoč na delovnem mestu,
- predstavitev požarnega reda z načrtom evakuacije,
- izbira izvajalca revizije Izjave o varnosti za zavod TNP,
- poročila in prijave glede požara na objektu Triglavskega narodnega parka v Bohinju.

## 6 SKLEP

Obseg nalog, zlasti pa raznovrstnost dela, ki ga opravljamo v okviru različnih služb v JZ Triglavski narodni park, nedvomno odraža pestrost prostora in tudi pričakovanj lokalne in širše javnosti do upravljanja narodnega parka. Ujeti med zakonsko ureditev iz leta 1981 ter zahteve v tem času spremenjenih družbenih, ekonomskih in socialnih razmer iščemo načine in poti, kako čim boljše zagotavljati varovanje narave ter dosegati namen zavarovanja narodnega parka in po drugi strani konstruktivno prispevati k strokovnim rešitvam za različne razvojne zahteve v prostoru. Iz izkušenj lahko rečemo, da ta pot ni lahka, posebno še, ker so nakopičeni mnogi problemi, ki se vlečejo iz preteklosti, zlasti kot posledica nedorečene zakonodaje in nezadostnega nadzora nad kršitvami le-te.

Program dela v letu 2007 smo uspešno izpeljali, v nadaljevanju pa bi radi predstavili nekatere naloge, za katere menimo, da so nam zelo dobro uspele in so tudi dobra investicija v bodočnost.

- *Predlog novega Zakona o Triglavskem narodnem parku* – priprava strokovnih podlag, vodenje razprav z zainteresirano javnostjo in sodelovanje pri pripravi predloga novega zakona;
- *Načrt upravljanja* – izvedba delavnic za strokovno in širšo javnost ter priprava ciljev;
- *Razvoj parkovne infrastrukture* – Sanacija snegoloma v naravnem spomeniku Poključka soteski; projekt Železna pot – uspešno sodelovanje z Gorenjskim muzejem, dokončanje Soške poti ter razglednih ploščadi v Mlinarici in Šupci;
- *Odnosi z javnostmi* – ažurirane internetne strani TNP, celoletna organizacija Triglavske tržnice, časopis Svet pod Triglavom;
- *Informiranje in osveščanje* – info središče Triglavska roža na Bledu: od aprila odprto za dnevne obiskovalce; info središče Dom Trenta: informacijski terminal in brezžična e-točka za obiskovalce, širjenje kulturno umetniškega programa s slikarsko delavnico TrentaArs; Pocarjeva domačija: nagrada Europa Nostra;
- *Znanstvenoraziskovalna služba* – priprava strokovnih podlag za načrte upravljanja Natura 2000 v občinah Bovec in Kobarid in treh katastrskih občinah na Gorenjskem tudi kot dodatno komunikacijsko orodje za promocijo vrednot narodnega parka lokalnim prebivalcem in obiskovalcem Bleda in Slovenije; organizacija in izvedba 101 prireditve v info središču ali na terenu za različne ciljne skupine in v različnih obsegih;
- *Posegi v prostor* – skupno pripravljenih 445 dokumentov, sistematično dopolnjevanje geografskega informacijskega sistema za potrebe prostora;
- *Izobraževanje, naravovarstvena vzgoja* – brezhibno, predvsem pa varno izpeljana šola v naravi in visokogorska vodenja, pestrost dokumentacijskega gradiva, ki je nastalo v okviru fotografskih delavnic;
- *Naravovarstvena nadzorna služba in upravljanje z divjadjo* – izvajanje pedagoške izobraževalne dejavnosti v smislu vodenja obiskovalcev po narodnem parku; ustrezno

izveden lovsko upravljavski načrt;

- *Mednarodni projekti* – uspešno zaključen projekt ERA - EkoRegia Alpe Adria;
- *Trženje in promocija* – boljša zasedenost parkovnih koč, vedno večja pestrost na prodajnih mestih TNP ter posledično dosežena boljša prodaja prodajnih artiklov;
- *Pravne zadeve* – uspešno izveden upravni in sodni postopek v zadevi Rudno polje; priprava argumentiranih potreb po novih strokovnih delovnih mestih v zavodu skupaj z argumentacijo za plačilne razrede.

Zastavljeni cilji so bili skoraj v celoti doseženi. Med tistimi, ki niso bili uresničeni, bi izpostavili pripravo projekta ureditve pomožnega objekta v Trenti, ki smo jo odložili zaradi nove situacije glede dogovorov o namenih za dejavnosti ostalih objektih Na Logu, ki niso v naši lasti, pa vendar menimo, da morajo biti vsebine usklajene. V celoti tudi nismo izvedli vseh sanacij koč (dokončano urejanje lastništva) in nismo izvedli projekta Ekologija gamsa, za katerega pa je bil pripravljen program raziskave.

## 7 PRILOGE

### 7.1 Priloga 1: Člani Sveta javnega zavoda Triglavski narodni park

Predsednik sveta  
Namestnik predsednika sveta

dr. Milan Orožen Adamič  
Berti Rutar

#### Člani - predstavniki vlade RS:

Ministrstvo za okolje in prostor  
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano  
Ministrstvo za kulturo  
Ministrstvo za finance  
Ministrstvo za šolstvo in šport  
Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo

dr. Marjan Vežjak  
Maksimilijan Mohorič  
Silvester Gaberšček  
dr. Stanislav Klinar  
dr. Milan Orožen Adamič  
dr. Zvonko Bergant

#### Člani - predstavniki občin:

Občina Bled  
Občina Bohinj  
Občina Bovec  
Občina Gorje  
Občina Kranjska Gora  
Občina Kobarid  
Občina Tolmin

dr. Samo Zupan  
Jožef Cvetek  
Siniša Germovšek  
Tomaž Pazlar  
Mirko Eržen  
Jože Šerbec  
Berti Rutar

#### Člani - predstavniki drugih ustanov:

Planinska zveza Slovenije  
Lovska zveza Slovenije

Tomaž Banovec  
Dušan Jug

#### Člani - predstavniki javnega zavoda TNP:

Tomaž Bregant  
Sašo Hrovat  
Tea Lukan Klavžer  
Davorin Koren  
Radko Legat  
Marko Pretner  
mag. Martin Šolar

## 7.2 Priloga 2: Uprava TNP

Pri delu javnega zavoda TNP in uresničevanju nalog smo sodelovali:

<b>Direktorica</b>	dr. Marija Markeš
<b>STROKOVNE SLUŽBE</b>	
<b>Služba za načrtovanje, upravljanje in razvoj parka</b>	mag. Martin Šolar – vodja službe Marjeta Albinini/Alenka Mencinger
<b>Služba za posege v prostor</b>	Tea Lukan Klavžer – vodja službe Igor Zakotnik Aleš Zdešar
<b>Služba za varstvo in upravljanje prostoživečih živali</b>	Miha Marenče – vodja službe
<b>Znanstvenoraziskovalna služba</b>	Jurij Dobravec – vodja službe Tanja Menegalija Maja Fajdiga Komar Alenka Petrinjak Ana Marija Kunstelj Pavlovski
<b>Služba za kmetijstvo, gozdarstvo in razvoj podeželja</b>	Davorin Koren – vodja službe
<b>Služba za izobraževanje in naravovarstveno vzgojo</b>	Jože Andrej Mihelič – vodja službe
<b>Služba za odnose z javnostmi</b>	Andreja Repe
<b>Služba za varstvo kulturne dediščine</b>	
<b>Naravovarstvena nadzorna služba</b>	Sašo Hrovat – vodja službe
<b>Oddelek Pokljuka - Mežaklja</b>	Jure Kočan – vodja oddelka Tomaž Bregant Franci Tišler Aleš Žemva
<b>Oddelek Trenta s Posočjem</b>	Zvonko Kravanja – vodja oddelka Jelko Flajs Dejan Kovač Albert Kravanja Gorazd Kutin Martin Završnik

**Oddelek Kranjska Gora**

Radko Legat – vodja oddelka  
Iztok Butinar  
Anton Štular  
Valentin Štular  
Tonček Urbas  
Stanko Zima

**Oddelek Bohinj**

Peter Belhar – vodja oddelka  
Janez Grašič  
Jože Hodnik  
Boštjan Podgornik  
Franci Štros

**SKUPNE SLUŽBE**

**Oddelek za administrativne in splošne zadeve**

Marija Stroj/Mojca Žula  
Špela Stojan

**Oddelek za finančne zadeve**

Tanja Dijak/Cvetka Ravnik – vodja oddelka  
Cvetka Ravnik/Bernardka Kunšič  
Špela Stojan

**Oddelek za pravne zadeve**

Irena Ilešič Čujovič – vodja oddelka

**Oddelek za promocijo in trženje**

Mojca Smolej – vodja oddelka

**Oddelek za tehnično vzdrževanje in  
upravljanje z nepremičninami**

Janko Dobravec – vodja oddelka  
Andreja Poklukar

**INFORMACIJSKO SREDIŠČE TRENTA**

Marko Pretner – vodja centra  
Edvin Kravanja  
Alenka Hace  
Barbara Kavs  
Andrejka Kravanja  
Miran Hosner  
Silva Zakrajšek  
Danila Komac

### 7.3 Priloga 3: Bibliografija

V tej prilogi navajamo seznam v tiskanih medijih objavljene avtorske prispevke zaposlenih na TNP. V drugem delu so posebej navedeni zaposleni TNP, ki so avtorji prispevkov v časopisu TNP Svet pod Triglavom ter publikacijah TNP Palpis novice in Triglavsko okno.

- Dobravec Ju., Kozjek M.: Pokljuka – svet šotnih barij; GEA, št. 6/2007; Mladinska knjiga, Ljubljana, 2007
- Dobravec Ju.: Info središče TNP na Bledu; Bohinjske novice, maj 2007, Občina Bohinj, 2007
- Ilešič Čujovič I.: Vračanje nepremičnin (še vedno) buri duhove; Pravna praksa, časopis za pravna vprašanja, št. 37/2007; GV Založba, 2007
- Kunstelj Pavlovski A. M.: Likovna razstava Mojce Rozman; Bohinjske novice, maj 2007; Občina Bohinj, 2007
- Kunstelj Pavlovski A. M., Petrinjak A.: Leseni obisk z Belske planine; Blejske novice, julij 2007, Občina Bled, 2007
- Menegalija T.: Popoldne pri velikanu Ledencu, Zgornjesavc, avgust 2007, Občina Kranjska Gora, 2007
- Menegalija T., Krže G., Petrinjak A., Dobravec Ju.: Natura 2000 v Triglavskem narodnem parku - gradivo za pristop k upravljanju Natura 2000 območij s praktičnimi primeri in smernicami; Razprave in raziskave 14; Triglavski narodni park, 2007
- Menegalija T.: Triglavski narodni park, vodnik po razstavi Spoznavam občudujem spoštujem; Triglavski narodni park (PHARE), 2007
- Smolej M.: Triglavski narodni park; Najboljše iz Slovenije 2007

#### Avtorji člankov v časopisu Svet pod Triglavom:

##### Svet pod Triglavom, št. 8:

- Albinini M., Društvo podeželskih žena v Zgornjem Posočju
- Bregant T., Zgodbe s Stare Pokljuke
- Flajs J., Izlet številke: Možnica, tri poti v samotno dolino
- Hrovat S., Tekmovanje za trofejo Danilo Re
- Koren D., Bovška ovca
- Koren D., Projekt ERA se končuje, prihaja nova era
- Kravanja E., Mihelič J. A., Obnovljena Rogarjeva žaga venecianka
- Kravanja Z., Naravovarstveni oddelek Trenta
- Kunstelj A. M., Popisovanje ledinskih imen
- Kutin G., Od vaške šole do Don Pierinove komune
- Lukan Klavžer T., Naš glavni urednik prejel Steletovo priznanje
- Lukan Klavžer T., Umetnostnozgodovinska kulturna dediščina: cerkev sv. Jožefa v Soči
- Marenče M., Ptice v Triglavskem narodnem parku

- Mihelič J. A., Fotografija na naslovnici (Pri cerkvi - nekdanji center Trente)
- Mihelič J. A., Greben Trentskega Pelca in Srebrnjaka
- Mihelič J. A., Josip Abram, Trentar (1875 – 1938)
- Repe A., TNP ima prenovljeno spletno stran
- Šolar M., Kako upravljati narodni park: načrt upravljanja
- Šolar M., Naši »Primorci«
- Šolar M., Predstavitve in delavnice za načrt upravljanja TNP
- Štular T., O predpisih in pooblastilih naravovarstvenih nadzornikov
- Zakotnik I., Kulturna krajina v TNP (4. del)
- Zakotnik I., Gradnja galerije nad Tolminskimi koriti

### **Svet pod Triglavom, št. 9:**

- Bregant T., Fotografija na naslovnici (Zg. Gorje)
- Bregant T., Predstavitev naravovarstvenega oddelka Gorje
- Bregant T., Vodnikovi dnevi na Koprivniku
- Bregant T., Zgodba o »Dovernkovmo Andrejo«
- Dobravec Ja., Ko je Sava tekla nazaj v jezero
- Dobravec Ju., Projekt Palpis se približuje koncu
- Kavš B., Knjižnica-čitalnica v Domu Trenta
- Koren D., Registri grbinastih travnikov-ponovna možnost dopolnjevanja
- Kozjek M., Kdo vas pričakuje, kaj vas vabi in zakaj obiskati INFO središče Triglavsko roža
- Kravanja E., Zakotnik I., Razgledna ploščad pred koriti Mlinarice
- Lukan Klavžer T., Planina Zajamniki
- Lukan Klavžer T., Šolar M., Srečanje s kolegi iz narodnega parka Snowdonia
- Marenče M., Rjavi medved (Ursus arctos L.)
- Markeš M., Štular T., Kamen s Triglava v Andovcih, najmanjši slovenski vasi v Porabju
- Menegalija T., 7. evropski simpozij za zaščiti temnega neba
- Menegalija T., Svetlobno onesnaževanje-potrato razsipavanje dragocene energije
- Mihelič J. A., Visokogorski greben nad Pokljuko
- Mihelič J. A., Dr. Tone Cevc (1932 – 2007)
- Mihelič J. A., Društvo deklet in žena na vasi v Gorjah in na Bledu
- Mihelič J. A., Šola v naravi na Velem polju
- Mihelič J. A., Izlet številke: Javorov vrh (1482 m)
- Petrinjak A., Preučevanje vpliva svetlobnega onesnaževanja na netopirje
- Smolej M., Napovednik dogodkov
- Šolar M., Oddelek NNS Pokljuka-Mežakla - Naši Gorjanci
- Šolar M., Pokljuška soteska, ime, zgodovina, zavarovanje
- Šolar M., Odprava posledic vetroloma in ponovno odprtje poti v Pokljuški soteski
- Zakotnik I., Kulturna krajina v TNP (5. del)
- Zdešar A., Nastanek Pokljuške soteske

**Avtorji člankov v publikaciji Palpis novice:**

- Dobravec Ja., Dobravec Ju., Menegalija T., Petriniak A.: Načrt upravljanja; Palpis novice 4; Triglavski narodni park, Parco naturale Prealpi Giuliae, 2007
- Dobravec Ju.: Potek priprave načrtov upravljanja v Sloveniji; Palpis novice 3; Triglavski narodni park, Parco naturale Prealpi Giuliae, 2007
- Petrinjak A.: Terenski zapisi s posoških krajev; Palpis novice 3; Triglavski narodni park, Parco naturale Prealpi Giuliae, 2007

**Avtorji člankov v publikaciji Triglavsko okno:**

- Dobravec Ja.: Ali ste vedeli?; Triglavsko okno 11; Triglavski narodni park, 2007
- Dobravec Ju.: Nov geodetski sistem za TNP; Triglavsko okno 11; Triglavski narodni park, 2007
- Dobravec Ju.: Projekt Alpencom: 3D model alpskih narodnih parkov in razstava; Triglavsko okno 11; Triglavski narodni park, 2007
- Dobravec Ju.: Projekt ERA-ECO: Zaskrbljujoči podatki o azbestu; Triglavsko okno 11; Triglavski narodni park, 2007
- Komar Fajdiga M.: Delavnice za šolske skupine; Triglavsko okno 12; Triglavski narodni park, 2007
- Kozjek M.: Spoznavam, občudujem, spoštujem v Info središču Triglavska roža; Triglavsko okno 12; Triglavski narodni park, 2007
- Kozjek M.: Zakaj zaščititi temno nebo?; Triglavsko okno 12; Triglavski narodni park, 2007
- Kunstelj Pavlovski A. M.: Srečanje zbiralcev ledinskih imen; Triglavsko okno 11; Triglavski narodni park, 2007
- Menegalija T.: Košček alpske flore na Bledu; Triglavsko okno 12; Triglavski narodni park, 2007
- Menegalija T.: Pravljični petkovi popoldnevi v letu 2007; Triglavsko okno 12; Triglavski narodni park, 2007
- Petrinjak A.: Projekt Palpis: Jame – pomemben, a premalo upoštevan ekosistem; Triglavsko okno 12; Triglavski narodni park, 2007
- Petrinjak A.: Projekt Palpis: Terenski zapiski iz Posoških krajev; Triglavsko okno 11; Triglavski narodni park, 2007

#### **7.4 Priloga 4: Seznam prispevkov na domačih in mednarodnih strokovnih srečanjih**

- **Predstavitev TNP v sliki in besedi** - Posvetu o prihodnosti TNP, Cankarjev dom, Ljubljana, 9. 2. 2007 – J. A. Mihelič (predavanje)
- **Informacijsko središče in povezovanje z lokalnim prebivalstvom** - NP Julijsko Predgorje: Prato (Ravenca), 21. 2. 2007 – M. Pretner (predavanje)
- **Problematika onesnaževanja gorske narave** – Planinska zveza Slovenije: Seminar Varuh gorske narave, Vršič, 10. 3. 2007 – M. Šolar (predavanje)
- **Triglavski narodni park** – Turistična zveza Zgornjega Posočja: Usposabljanje lokalnih turističnih vodnikov, Tolmin, 17. 3. 2007 – M. Šolar (predavanje)
- **Model ekoturizma kot primeren način upravljanja turistične dejavnosti v zavarovanem območju – primer Triglavskega narodnega parka** - Ekonomska fakulteta, Ljubljana, 19. 3. 2007 – M. Šolar (predavanje)
- **Triglavski narodni park** - Geografsko društvo Gorenjske, Kranj, 22. 3. 2007 – J. A. Mihelič (predavanje)
- **Sport, recreation and tourism in protected areas – Triglav NP key study** – Olimpijski komite Slovenije: Regional Seminar “Environment & Sport for All” Central & Southern Europe, Ljubljana, 6. - 7. 4. 2007 – M. Šolar (referat)
- **Triglavski narodni park** - Slovensko planinsko društvo, Trst, 12. 4. 2007 – J. A. Mihelič (predavanje)
- **Triglavski narodni park** – Višja turistična šola Bled: Usposabljanje lokalnih turističnih vodnikov, Bled, 20. 4. 2007 – M. Šolar (predavanje)
- **Triglavski narodni park, Slovenija** – Naravni park delta Pada: Sejem opazovanja ptic, Comachio, 29. april 2007 – M. Pretner (predavanje)
- **Primeri upravljanja v zavarovanih območjih Evrope** – Interreg 3B – CADSES - Project program PANet 2010, Mreža zaščiteneh področja, NP Risnjak, 23. 5. 2007 – M. Šolar (referat)
- **Parki po svetu** – Triglavski narodni park: Evropski dan parkov, Bled, 23. 5. 2007 – M. Šolar (predavanje)
- **Triglavski narodni park** - Festival cvetja, Stara Fužina, 27. 5. 2007 - Jože A. Mihelič (predavanje)
- **Kulturna dediščina za prihodnje rodove** - strokovni posvet Ohranjanje naravne in kulturne dediščine kot skrb za razvojne vire, Bohinjska Bistrica, 29. 5. 2007 – T. Lukan Klavžer (referat)
- **Prostorski razvoj Bohinja in Triglavski narodni park** - urbanistična arhitekturna delavnica Bohinj 2007, Ribčev Laz, 21.– 23. 9. 2007 – I. Zakotnik (referat)
- **Rangers and their role in buildings bridges between people and nature** - Nature – bridging borders – Konferenca Europarc 2007, Český Krumlov, 27. 9. 2007 – M. Šolar (referat)

- **Federacija Europarc in projekt NNP** – Mednarodna delavnica, Kozjanski park, 12. 10. 2007 – M. Šolar (referat)
- **Naravovarstvena nadzorna služba TNP** – MOP: Izobraževanje naravovarstvenih nadzornikov, Poljče, 6. 11. 2007 – M. Šolar (predavanje)
- **Predstavitev TNP**, Šmarješke Toplice, 20. 11. 2007 – Jože A. Mihelič
- **Introduction to the EUROPARC Junior Ranger model: aims and structure, Presentation of the junior ranger programme in the Triglav National Park** – Europarc Federation: Junior Ranger Trainers' Training, Laufen, 21. 11. 2007 – M. Šolar (predavanja)
- **Predstavitev TNP** - urbanistična arhitekturna delavnica Bled in Gorje 2007, Bled, 22. 11. 2007 – A. Zdešar
- **Parki in zavarovana območja – izzivi trajnostnega razvoja** - urbanistična arhitekturna delavnica Bled in Gorje 2007, Bled, 22. 11. 2007 – M. Šolar
- **Parki po svetu in Triglavski narodni park** – Planinsko društvo Varaždin, Varaždin, 29. 11. 2007 – M. Šolar (predavanje)
- **Mednarodni dan gora in problemi v gorskih gozdovih** – Planinska zveza Slovenije: Mednarodni dan gora, Ljubljana, 13. 12. 2007 – M. Šolar (referat)
- **Pocarjeva domačija – predstavitev in njeno delovanje** – Mednarodni posvet o ekomuzejih, Maniago, Italija, 14. 12. 2007 – M. Smolej (referat)

## 8 VIRI

- Zakon o Triglavskem narodnem parku, Ur. l. SRS, št. 17/81 s spr.
- Zakon o ohranjanju narave, Ur. l. RS, št. 56/99 s spr.
- Navodilo o pripravi zaključnega računa državnega in občinskega proračuna ter metodologije za pripravo poročila o doseženih ciljih in rezultatih neposrednih in posrednih uporabnikov proračuna, Ur. l. RS, št. 12/01 s spr.
- Program dela in načrt upravljanja javnega zavoda Triglavski narodni park za leto 2007 in projekcija 2008, Bled, november 2006

**Poročilo o delu za leto 2007.** Javni zavod Triglavski narodni park, Bled, februar 2008.

Idejna zasnova poročila o delu Javnega zavoda Triglavski narodni park: dr. Marija Markeš, direktorica.

To poročilo temelji na letnih poročilih, ki so jih pripravili vsi zaposleni na TNP.

Urejanje in koordinacija priprave poročila o delu Javnega zavoda Triglavski narodni park: Irena Ilešič Čujovič.